

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor

23

Aydınlık

CUMA 22 AĞUSTOS 1980 10 LIRA

Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

MHP Genel Sekreteri, emekli Hava Korgenerali Necati Gültekin. Ali Yurtaslan'ın itirafında ordu kademeleri içinde MHP faaliyetini yürüten adam olarak belirtiliyor.

Necati Gültekin'in odasında silah saklanıyordu

- Niğde Yurdunda gömme dolapların altına saklanan silahlar

Zafer Boz cinayetinin emrini veren MHP Gençlik Kolları Muhasibi Mirzaoğlu'dur

Ali Yurtaslan'ın itirafının bugünkü bölümü birçok cinayetin katilinin ve silahının herkes tarafından ne amaçla kullanıldığı belli olan yurtlarda nasıl saklandığını ortaya koyuyor. Bu arada MHP binalarının ne amaçla kullanıldığı ve MHP yöneticilerinin odalarındaki kasalarda bile suç işlemekte kullanılan silahların saklandığı açığa çıkıyor. Yurtaslan şunları anlatıyor:

ZAFER BOZ'UN ÖLDÜRÜLMESİ

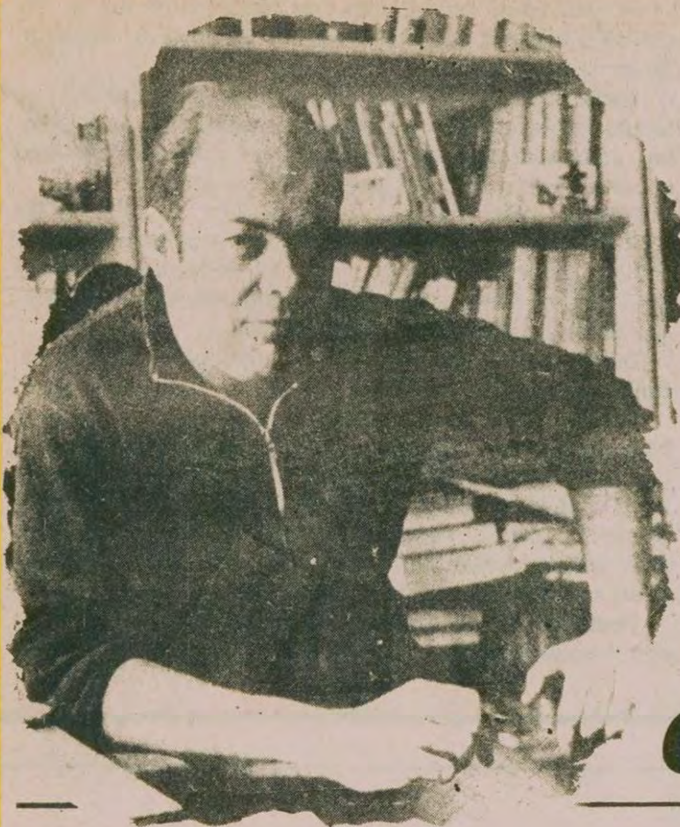
"1978 Ocak ayında İsrailevleri içindeki pazarda Yüksek Teknik Öğretmene giden devrimciler tarandı. Zafer Boz öldü, 15 kişi yaralandı. Öğrencilere ateş eden şahıs 2 şarjör boşaltıyor ve aksayarak kaçıyor.. Daha sonra Nidai Seven'in anlattığına göre, katil Beşevler Akademide okuyan ve Nenehatun Yurdunda kalan bir şahıstı. Şimdi adını hatırlayamıyorum. Bir soruşturma ile kolayca bulunabilir. Bu şahıs 1978'in sonlarında Beşevler Akademiden çıkanlara karşı yapılan saldırıda da silah kullanmıştı. Yine Gazi Eğitim'in taranmasında da silah kullanmıştı.

"Bu olaydan sonra Engin Yağcı Emek bölgesinde silah yakalatıyor. Nenehatun Yurdu boşaltılınca Esat Bütün Emek bölgesinin elden gitmemesi konusunda Yaşar Yıldırım'a bir emir gönderdi. Yaşar Yıldırım da bunun üzerine 40-50 kişiyi Emek bölgesine gönderiyor. Nidai Seven bu gruptan birkaç kişiye, bu arada Engin Yağcı'ya da silah veriyor. Engin hayatında silah kullanmadığı için polisi görür görmez eli ayağı titremeye başlıyor. Polis Engin'i yakalıyor. Yukarıdaki olayda sözünü ettiğimiz katil Engin Yağcı'ya çok benzeyen sarışın, yuvarlak yüzlü ve orta boyludur. Bir ayağı aksamaktadır. Altındağ Cumhuriyet Savcı Yardımcılarından olan bir şahıs bu olayın şahitidir. Savcı Engin'i teşhis ediyor. Engin böylece cezaevini boyladı."

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Sıkıyönetimin bulguları İtiraf'ı doğruluyor

	ALİ YURTASLAN'IN İTİRAFI	SIKIYÖNETİM AÇIKLAMALARI
1. HASAN MESCİ	Yurtaslan yazılı ifadesine ek olarak Mamak Askeri Cezaevinde MHP'lilere yardım eden diğer personelin şunlar olduğunu açıkladı: "Yüzbaşı Hasan Mesci..."(29 Temmuz 1980 - Aydınlık)	"Mamak Cezaevinde (a) Blok iç emniyet amiri olan Yüzbaşı Hasan Mesçi ile Abdülkadir Bocu, Neşet Balbasoğlu, Rafet Maksat ve Mustafa Altun isimli cezaevinde görevli dört erin kaçırılma olayı ile doğrudan ilişkileri tespit edilmiştir. (8 Ağustos 1980 tarihli açıklaması- gazeteler.)
2. AVUKAT YALÇIN İLİKLİ	"...Bir defasında Avukat Yalçın İlikli İbrahim Çiftçi'ye (Doğan Öz'ün katili) iki tane falçata verirken yakalandı. ...1979 başından beri bizimle çalışıyor." 29 Temmuz 1980- Aydınlık) "Bundan sonra Cebeci Dörtyol'daki Avukat Yalçın İlikli'ye ait yazıhaneye taşındık... 1979 Martından bugüne kadar Hukuk Bürosu bu adreste faaliyet gösterdi. (2 Ağustos 1980- Aydınlık)	"Tüm sanıklar hakkında Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde 'savcılıkça tutuklama isteminde bulunulmuş ve sanıklardan Yüzbaşı Hasan Mesçi, Er Abdülkadir Bocu, Er Neşet Balbasoğlu, Er Mustafa Altun, Er Rafet Maksat, Avukat Yalçın İlikli ve sivil sanıklar... haklarında bu mahkemece vicahi tutuklama kararı verilmiştir." 8 Ağustos 1980 tarihli açıklaması- gazeteler)
3. AVUKAT SEYFETTİN ERCAN	"Avukat Mustafa Zafer Batu, Avukat Seyfettin Ercan beraber çalışırlar. ...Bu avukatlar yan gelirlerinin dışında MHP'ye bağlı örgütlerden para alırlardı." (29 Temmuz 1980- Aydınlık)	"Balgat katliamından ölüm cezasına çarptırılan İsa Armağan ve M. Pehlivanoğlu'nun Mamak Cezaevinden kaçırmaktan sanık... Avukat Seyfettin Ercan... tutuklanma isteğiyle Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesine sevkedildi." (8 Ağustos 1980- gazeteler.)
4. ERDEM ŞENOCAK	"Erdem Şenocak'ı ve Ali Durdusal'ı ÜGD Genel Merkez Yönetim Kuruluna aldırdık. Erdem böylece Hukuk Masası Genel Başkanı oluyordu.", (2 Ağustos 1980- Aydınlık) Şevkat Çetin Ertuğrul Alpaslan ve Erdem Şenocak teşkilatın kuvvetli adamlarıydı. Cinayet şebekelerini ve kaçakları bu üçlü yönetiyordu. (5 Ağustos 1980-Aydınlık)	"Hükümlü Mustafa Pehlivanoğlu'na, kaçırılışından yakalandığı zamana kadar maddi ve manevi yardım sağlayan, silah temin eden kişilerin Ülkü Yolu Derneği Ankara Merkezi Hukuk Masası Şefi Erdem Şenocak..... oldukları belirlenmiş ve bu sanıklar da yakalanarak Mustafa Pehlivanoğlu ile birlikte Ankara Sıkıyönetim Komutanlığına teslim edilmişlerdir." (19 Ağustos 1980 tarihli açıklaması-gazeteler)
5. FATİH KİRİŞÇİOĞLU	"Ankara Şubesi Hukuk Masasında benden başka Erdem Şenocak, Fatih Kirişçioğlu bulunuyordu. (30 Temmuz 1980- Aydınlık)	"Tüm sanıklar hakkında Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde savcılıkça tutuklama isteminde bulunulmuş ve sivil sanıklar Fatih Kirişçioğlu ile haklarında bu mahkemece vicahi tutuklama kararı verilmiştir." (19 Ağustos 1980 tarihli açıklaması, gazeteler)
6. YAŞAR YARALI	"Ayrıca Naci Işıklı, Yaşar Yaralı ve Veysi Başkan da Ankara Şubesi Hukuk Masasına yardım ediyorlardı. Bunlar da Ankara Şubesinde gayri resmi olarak görevliydiler. (2 Ağustos 1980- Aydınlık)	"Tüm sanıklar hakkında Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde savcılıkça tutuklama isteminde bulunulmuş..........ve sivil sanıklar Fatih Kirişçioğlu ile Yaşar Yaralı haklarında bu mahkemece vicahi tutuklama kararı verilmiştir." (8Ağustos 1980 tarihli açıklaması gazeteler)

Muhalefet Polonya olaylarını değerlendirdi

TUTUKLANAN KOR YÖNETİCİSİ JACEK KURON: Artık kimse bu hareketi durduramaz

YARIN Aydınlık TA

Varşova'da genel greve gidileceği söylentisi yaygınlaşıyor

Polonya'da 18 muhalefet önderi tutuklandı

- Hastanelerde de işler durdu
- Yeni fabrikalar greve katıldı
- Amerikan tersane işçileri Polonya gemilerinin boykot edilmesini istediler

(Haberi 3. sayfada)

Öğrenciler katilleri valiye bildirmişlerdi

Remzi Yıldız'ın dinamit nakline yardım ettiğini Ömer Tanlak da anlatmıştı

(YAZISI 6.SAYFADA)

YARIN: ODTÜ'ye ülkücülere verilmek üzere silah sokan idarecilerin listesi

Aydınlıkta

SİNA CILADIR

CHP' de ne var, ne yok?

AP'den sonra CHP'nin taşra örgütleri de yakında delege seçimlerini yapacaklardır. Belki de bu satırların yayınlandığı sıralarda CHP'nin birçok örgütünde delege seçimleri başlamış olacaktır. Zamanlama kuşkusuz çok önemli değil. Önemli olan, CHP'de süregiden iç-kargaşanın delege seçimleri ve kongrelerle yeni bir boyutlanmaya kavuşması olasılığıdır. Bana öyle geliyor ki, önümüzdeki bir-iki ay içinde CHP ciddi bir sarsıntı daha geçirecektir.

İlkten bir genelleme yapacağım:

CHP türü örgütlerde delege seçimlerinin büyük önemi vardır. Çünkü delege seçimleri demek, parti içindeki çeşitli gruplar için ilçe ve il kongrelerini "vurmak" demektir. Kongreleri vuran hizipler, hem Kurultay'daki temsil güçlerini artırırlar, yani Genel Yönetime "oynama" şanslarını yükseltirler, hem de milletvekilliği ve belediye başkanlığı önseçimlerini torbaya atarlar. Delege seçimleriyle önseçimler arasındaki süreç, özellikle CHP'li parlamenterler için, genel seçimlerden çok daha önemlidir. Diyelim ki CHP'nin dört milletvekili çıkarmasının sözkonusu olduğu bir ilde, milletvekilliği aday listesinin üçüncü sırasını kapan bir politikacıya göre, genel seçim çoktan sona ermiş demektir. Bunların çoğu, partisinin daha fazla oy toplaması için ciddi bir çaba bile gösteremez.

Delege seçimleriyle örgüt yönetimleri arasında da "canlı" bir bağ vardır. Yerel örgütler, çeşitli gruplar için, delege seçimlerini "vurma" platformudur. Yönetimi elinde tutan grup, ne yapıp eder, delege seçimlerini dilediği sonuca göre biçimler.

Şimdi gelelim CHP'deki bugünkü duruma:

Şu sıralar CHP'nin birçok örgütü, bu tür politik atraksiyonlara gömülmüş durumdadır. CHP içinde kendilerine "devrimci" "sol kanat" vb. sıfatlar yakıştıran grupların önde gelenleri de dahil, birçok politika "as"ı, yeni bir itiş-kakış döneminin arifesindedir. Bu hengame, sanırım önseçimler ve kongreler sonuçlanıncaya kadar sürecektir.

Benim görebildiğim kadarıyla CHP'deki iç-çekişme, geçen dönemlere kıyasla bu kez daha yoğun. Denilebilir ki ana muhalefet partisi şu sıralar tamamiyle içe dönmüştür. CHP'de beş-altı yıl öncesinin coşkusu, düzeni değiştirme, vb. iddiaları kalmamıştır. Anlaşıldığı kadarıyla CHP içindeki çeşitli grupların bugünkü meselesi, yönetim kademelerini, belediye başkanlıkları ile Parlamento üyeliklerini parselleme meselesidir. CHP şu sıralar, bir anlamda kendi kendisini yemektedir!

Peki CHP bugünkü durumuna niçin düştü? Sanırım şunun için:

CHP, yakın sayılabilecek bir zaman öncesine kadar, AP ile birlikte, hakim sınıfların "işe yarar" partilerinden biriydi; programı ve temel siyasetleriyle burjuvazinin reformcu kanadının çıkarlarını temsil ediyordu.

CHP bugün bu sınıfsal özelliğini önemli ölçüde yitirmiştir. CHP şu sıralar berrak bir sınıfsal temelden yoksundur. Ne hakim sınıfların "işe yarar" partisidir ve ne de emekçi sınıfların partisi... Ne düzeni değiştirme yeteğindedir artık, ve ne de düzeni "sağlıklı" bir biçimde koruma yeteneğindedir... CHP'deki iç-çekişmenin yoğunlaşmasının, dağınıklığın ve dağılmanın nedeni bence budur.

İyi ama CHP'yi kim iteledi bu konuma? Bu bellidir: Kim, CHP'yi "içten fethetme" siyaseti izlediyse, "sağ kanat-sol kanat" diye ikiye bölmeye çabaladıysa, kim bu oyunu göremeyip sosyal-emperyalizme gülücükler gönderdiyse, kim CHP'nin mayasındaki Kuvayı Milliye ruhunu, tam bağımsızlık ilkesini hasıraltı ettiyse, onlar!..

Peki CHP için hiç çıkış yolu yok mudur?

Çıkış yolunu, CHP'yi bugünkü duruma düşüren nedenlerde aramak gerekir. Hastalık doğru teşhis edilebilirse, çıkış yolu da belki aydınlanabilir, kimbilir...

düşünce dünyası

TEDBİRLERDEN SONRA DURUM NE?

Mehmet Betil

DEMİREL'in 24 Ocak tarihinden bu yana 6 aydan fazla geçti. Ekonomik çöküntünün önü alınabildi mi? Çarkların dönme hızı daha mı ağırlaştı, yoksa tersi mi oldu? Durum nedir?

Gerçekleri olgularda arayacağımıza göre genel duruma işaret eden olgulardaki değişmeleri incelememiz gerekiyor.

Fiyatlar artışlarının durumu

1979'un ilk altı ayında yüzde 39.5 olan fiyat artışları 1980 yılının ilk altı ayında yüzde 61.5 olarak gerçekleşmiştir. Ancak aydan aya değişmeler fiyat artışlarının yavaşladığını göstermektedir. Örneğin 1979 yılı Haziran ayındaki yüzde 7.2'lik artış hızı, 1980 Haziranında yüzde 2.7'lik düzeye inmiştir. Mayıs ayında da benzer bir gerileme vardır.

24 Ocak'tan bu yana izlenen sıkı para politikası, yani piyasaya çok az yeni para çıkarmak siyaseti bu olumlu sonucu doğurmuştur. Tedbirler, fiyatlardaki hızlı yükselişi, yavaş yükselişe dönüştürmüştür. Ama, henüz genel fiyatlar düzeyinde gerileme sağlayamadığı gibi, aylık fiyat artışlarını da yüzde 1-2'lik mertebelere indirememiştir. Sonuç olarak, tedbirler fiyat artış hızını şimdilik yavaşlatmıştır.

Üretim durumu

Tedbirlerden bu yana Mayıs ayı sonu itibariyle sanayi malları üretiminde 1979 yılına kıyasla çok büyük gerilemeler vardır ve çarkların dönme hızı çok yavaşlamıştır. Son 6 ay içerisinde işyerleri işçi almak faaliyetlerinden çok işçi çıkarma faaliyeti yürütmüşlerdir. Fabrikaların çoğu vardiya sayısında azaltma yapmıştır. Çalışır durumdaki birçok işyerinde makinelerin çoğu bir vardiya boyunca 2-3 saat çalışıp yatmak durumundadır.

1980 yılının ilk altı ayında yapılan tahminlere göre tarımsal üretimde, yıl sonuna kadar yüzde 25'lik bir büyümeye karşı imalat sanayiinde yüzde 15'lik gerileme beklenilmektedir. 1979 yılında Türkiye'nin gayri safi milli hasılası (GSMH) yüzde 0.03 artarken tarım üretimi yüzde 3'lük büyüme göstermiş ve imalat sanayiindeki daralma daha düşük oranda gerçekleşmişti. Bu demektir ki, bu yıl sonunda Türkiye'nin GSMH'da yüzde 3'lük bir gerileme meydana gelecektir.

1954 yılındaki yüzde 3'lük bir gerileme hariç, 1950-1970 döneminde daima yükselmiştir. 1979 yılındaki sıfır büyüme hızından sonra, 1980 ortasındaki verilerin işaret ettiği muhtemel yüzde 3'lük gerileme, bir şey göstermektedir. Tedbirler çarkların daha hızlı dönmesi bir yana, ekonomik çöküntüyü şiddetlendirmiştir ve bu açıdan başarısızlık söz konusudur.

İhracat durumu

1979 yılının ilk altı ayındaki 1 milyar 179 milyon dolarlık ihracata karşı 1980 yılının Haziran sonu itibariyle gerçekleşen ihracat 1 milyar 267 milyon dolardır. Alınan tedbirlerle ancak 88 milyon dolarlık bir artış sağlanabilmiştir. Bu durum 1980 yılı sonu için 25 Ocakta öngörülen asgari 3 milyar dolarlık ihracat gerçekleşmesinin hayal olduğunu göstermektedir.

Tedbirlerle esas olarak sanayi malları ihracatının büyük sıçrama yapacağı öne sürülmüştü. Oysa 1979 yılının ilk beş aylık 345 milyon dolarlık sanayi malları ihracatına karşı, 1980 yılının aynı döneminde ulaşılan rakam 374 milyon dolardır. Bütün tedbirlere rağmen, beklenilen artışın çok altında, ancak 30 milyon dolarlık bir gelişme sağlanabilmiştir.

İthalat durumu

Yine altı aylık sonuçlara göre, 1979 yılının 2 milyar 404 milyon dolarlık ithalatı ancak 2 milyon 873 milyon dolara çıkmıştır. Bu,25 Ocakta 1980 yılı için öngörülen 7 milyar dolarlık ithalatın, en az 1.5 milyar dolar eksik gerçekleşeceğine işaret etmektedir.

Diğer yandan ithalatta miktar olarak artış yoktur. Şişen değer yükselen dünya petrol fiyatlarından kaynaklanmaktadır. 1980 yılının ilk beş ayında Türkiye'nin ithal ettiği petrol, 1979 yılında ithal edilene yakındır.

Tedbirler çarkların daha hızlı dönmesi için ithalatta öngörülen miktar artışını sağlayamamıştır.

Kredilerde durum

Sermaye hareketleri dengesi, yani gelen krediye karşı giden yabancı kredi taksit ve faizi ile kârı 1979 yılında 56 milyon dolar iken, 1980 yılında 816 milyon dolara yükselmiştir. İlk dört aylık sonuçlar taze para temininde, hükümetin, 1979 yılına kıyasla daha başarılı olduğunu göstermektedir. Ayrıca büyük miktarda vadesi gelen borcun ertelenmesi de sağlanmıştır.

Sonuç

Yılın ilk yarısına ait verilere göre fiyat artışları yavaşlamış, ama çarkların dönme hızı da yavaşlamıştır. Sanayi malları ihracatında öngörülen değer ve ithalatta istenilen miktar artışları gerçekleşmemiştir. Kredi ve eski borçların ertelenmesinde başarı sağlanmıştır.

HALK SAĞLIĞI

Dr.Nadir Paksoy

Ağız ve diş sağlığı

Toplumda halk sağlığı yönünden önemli sorunların başında gelir diş sağlığı. Çevremizdeki insanlara şöyle bir göz attığımızda bunların büyük bir kısmının dişlerinin bakımsız, kirli ve çürük olduğunu görüyoruz.

Dişler vücuda açılan kapının organlarıdır. Çürük ve bakımsız dişler birer mikrop yuvası olduklarından birçok hastalıklara da zemin hazırlarlar. Burada yerleşen mikroplar kan yoluyla, sindirim yoluyla vücudun diğer bölgelerine yayılarak insan sağlığını tehdit ederler. Ağız, boğaz iltihaplarının, böbrek iltihaplarının, sinüzit dediğimiz burun civarındaki boşlukların iltihaplanması olayının, kulak iltihaplarının başsorumlularından biridir çürük dişler.

Sık sık ağrı yaparak hiç olmadık yer ve zamanda canımızı yakmalarının yanı sıra, eksik dişlerle besinleri doğru dürüst çiğneyemediğimiz için sindirim bozukluklarına da neden olurlar.

Çürük dişler, ağız kokularının en başta gelen nedenidir. Sarı üzeri adeta yosun tutmuş dişler hoş bir görüntü de yaratmazler. Her insanın genel bir vücut temizliğine dikkat etmesi gerekir.

El, yüz, tırnak temizliğinin yanı sıra genel bir diş ve ağız temizliği,üzerinde titizlikle durulması gereken bir konudur. Bu da işin estetik yönü.

Çürük dişlerin henüz başlangıç halinde iken diş hekimleri tarafından denetimden geçirilip tedavi edilmesi,hem daha kolay, daha ucuz, hem de hastalıklara yol açmadan önlenmesi açısından önem vermemiz gereken bir konudur.

Dişlerin günlük bakımı o kadar zor bir şey değildir. Bir diş fırçası ve bir tüp diş macunu alıp her yemekten sonra,hiç olmazsa günde bir kere fırçalanması hiç de zor bir şey olmasa gerek. Bunun önemini kavrayıp bir alışkanlık haline getirdiğimiz zaman yararını somut olarak görürüz.

Dış fırçaları ne sert ne de çok yumuşak olmalıdır. Diş macunlarının hepsi üç aşağı, beş yukarı aynı görevi görür.

Üzerine tekrar basa basa vurgulamada yarar var. Hepimiz birer diş fırçası edinip günde hiç olmazsa bir defa dişleri fırçalamayı alışkanlık haline getirelim. Çocuklarımızı, çevremizi bu konuda uyaralım. Yaş ilerleyip ağızda diş kalmayınca dolguydu, protezdi,köprüydü bir yığın diş tedavisini ingilendiren işlerden kaçınmak istiyorsak hiç vakit geçirmeden ağız ve diş sağlığı konusuna ciddiyetle eğilelim.

Hedefimiz bir diş fırçası ve bir tüp diş macunu. Temiz bir ağız, bakımlı dişler.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOĞAN BÜYÜKÖZDEN
Müessese Müdürü: O.GÜRHAN ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cağaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69 İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54 TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900 DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

İçişleri eski Bakanı

Hasan Fehmi Güneş:"Demirel 'MHP hakkında dosya yok' demekle kamu vicdanındaki karara ters düşmüştür"

ANKARA (ÖZEL)

SAKARYA Senatörü ve eski İçişleri Bakanı Hasan Fehmi Güneş, gazetemize verdiği özel demeçte "Demirel, MHP hakkında dosya yok demekle kamu vicdanındaki karara ters düşmüştür" dedi.

Güneş, gazetemizin, "Başbakan kendilerine MHP hakkında dosya intikal etmediğini söylüyor ne dersiniz?" şeklindeki sorusuna şu cevabı verdi:

"Bir kere devlet kurumlarında bu konuda çok miktarda bilgi ve belge vardır. İstihbarat Teşkilatında, Emniyette, Sıkıyönetim Komutanlıkları ve Mahkemelerinde çok sayıda belge vardır.

"Ayrıca basında özellikle son zamanlarda pek çok karanlık noktaları aydınlatan, MHP'nin suç örgütleriyle bağını ortaya koyan yayın yapılmıştır.

"Doğan Öz'ün öldürülmesi, Ağca'nın kaçışı, Mamak firarı, çeşitli cezaevlerinde sağ militanların kaçırılması büyük ölçüde aydınlanmıştır. Bu arada Tarsus'ta suçluların MHP'de yakalanması gibi çok sayıda olay vardır.

"Kamuoyu, bütün bu olaylarda, MHP'nin sağ terörün yöne-

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Direniş mevzilerine yönelecek saldırıya karşı uyanık bekleyen tersane işçileri. Polonya işçisi, tutuklanan önderlerinin serbest bırakılmasını istiyor.

DİRENİŞİN TÜRKİYE'DEKİ YANKILARI

DİSK Yürütme Kurulu bugün Polonya olaylarını görüşecek

SENDİKALAR DİRENEN POLONYA İŞÇİSİNİN YANINDA

- Bağımsız ve Türk-İş'e bağlı birçok sendika Polonya işçi sınıfının özgürlük ve bağımsızlık mücadelesini desteklediklerini açıkladılar

İŞÇİ SERVİSİ

POLONYA'da gelişen işçi hareketi konusunda görüşlerini sorduğumuz birçok sendika yöneticisi, gazetemize yaptıkları açıklamalarda, bağımsızlık ve özgürlük için direnen Polonya işçi sınıfının mücadelesini desteklediklerini belirttiler. İşçi sınıfının özgür sendika ve grev hakkı mücadelesi ile ülkenin bağımsızlığı için mücadeleyi en iyi bir şekilde birleştirdiğine dikkati çeken sendikacılar, bu mücadelenin ülke-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

MERSİN POLİSİ "ELİMİZDEN KAÇTI" DEMİŞTİ

İki ay önce kaybolan genç işkencede öldürülerek "sahipsizler mezarlığı"na gömülmüş!

- Ali Uygur adlı gencin annesi Mersin Cumhuriyet Savcılığına başvurarak mezarın açılmasını istedi.

MERSİN (ÖZEL)

MERSİN'de 9 Temmuz günü Mersin Emniyet Müdürlüğüne bağlı ekiplerce tatbikat yapıldığı sırada kaçtığı öne sürülen Ali Uygur adındaki gencin Mersin'de Sahipsizler Mezarlığında gömülü bulunduğu belirtildi.

Ali Uygur adındaki Nizipli gencin ailesi, sözkonusu gencin polisteki işkence sırasında öldürüldüğü ve polis tarafından mezarlığa gömdürüldüğünü öne sürüyor. Ali Uygur'un

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

İki ay önce, kaybolan ve polis tarafından "Tatbikat sırasında kaçtı" açıklaması yapılan Ali Uygur'un işkence sonucu öldürüldüğü bildirildi.

Gierek'in baskıya başvurması işçileri öfkelendirdi

Polonya'da 18 muhalefet önderi tutuklandı

- Varşova'da genel greve gidileceği söylentisi yaygınlaşıyor
- Hastanelerde de işler durdu
- Yeni fabrikalar greve katıldı
- Amerikan tersane işçileri Polonya gemilerinin boykot edilmesini istediler

DIŞ HABERLER SERVİSİ

POLONYA'da işçilerin direnişi yaygınlığını ve şiddetini korurken, Polonya Yönetimi Jacek Kuron dahil olmak üzere 18 KOR (Toplumsal Özsavunma Komitesi) üyesini tutukladı. Bu arada İngiliz Daily Telegraph gazetesinin muhabiri de tutuklandı. Yönetimin baskıya başvurmasıyla Polonya'da durum daha da gerginleşti. Bugün Warşova'da genel grev olacağı ileri sürülmektedir. Grevler Doğu Almanya sınırına da sıçramıştır.

BBC muhabiri, Gierek yönetiminin KOR üyelerini tutuklamasının işçileri öfkelendirdiğini belirtti. KOR'un, grevlere önderlik eden Lenin Tersanesinde temsilcileri bulunmaktadır ve KOR üyeleri grev taleplerinin oluşturulmasında etkili olmaktadır.

KOR grevler konusunda sağlıklı haber veren tek kaynaktır. Gierek yönetimi, grevcilerden haber yayılmasını engellemeye çalışmaktadır.

Gdansk'ta otobüs ve tramvay işçilerinin greve katılmaları, içki yasağı konması ve yiyecek darlığının başgöstermesiyle yönetim daha da güç duruma düşmüştür. Bir bildiri yayınlayan Resmî Polonya Haber Ajansı durumun kötüye gittiğinden ve turistlerin zor durumda kaldığından yakındı. Baltık bölgesinde başka fabrikalar da greve katıldılar. Hastanelerde, dükkanlarda işler durdu.

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Ecevit:"Terörün önlenmesi iktidarın umurunda değildir"

ANKARA (ÖZEL)

CHP Genel Başkanı Bülent Ecevit, "Terörün önlenmesi iktidarın umurunda değildir. Tersine Adalet Partisi iktidarı, teröristlerden bir kesimini, sağcı teröristleri adaletin elinden kaçırma tertipleri içindedir" dedi.

Ecevit, dün yaptığı açıklamada, hükümetin anarşi konusundaki tutumunu eleştirdi ve şöyle dedi:

"Mamak Askeri Cezaevinden kaçırılan iki idam mahkumu sağcı teröristin yakalanmasında sıkıyönetim makamlarına yardımcı olan ve bunlardan birinin yakalanmasına önemli katkıda bulunan bir güvenlik görevlisini, bu iktidar, Ankara'dan sürmeye kalkışmıştır. Bu işlem şimdilik ancak Sıkıyönetim Ko-

(Devamı S. 6 Sü. 5'te)

Çukurova pamuğuna 49, Ege pamuğuna 50 lira taban fiyat verildi

- Çekirdeksiz kuru üzüm 40 lira olarak tespit edildi.

ANKARA (AA)

BAKANLAR Kurulu, 1980 ürünü pamuk çekirdekli kuru üzüm taban fiyatlarını belirledi.

Bakanlar Kurulunun dünkü toplantısından sonra yapılan açıklamada, 1979 yılında Çukurova için 24.5 lira olan pamuk taban fiyatını 1980 için 49 lira, 1979 yılında Ege için 25 lira olan pamuk taban fiyatının 50 lira olarak, 1979 yılında 20 lira olan çekirdekli kuru üzüm taban fiyatının da 1980 yılı için 40 lira olarak tespit edildiği belirtildi.

Tercüman ve Anadolu Ajansı Adana Sıkıyönetim Komutanlığının açıklamasını tahrif etti

HABER MERKEZİ

GAZETEMİZDE yayınlanan Ali Yurtaslan'ın itiraflarının ihbar kabul edildiğini açıklayan Adana Sıkıyönetim Komutanlığının duyurusu Tercüman gazetesi tarafından tahrif edilerek yayınlandı. Adana Sıkıyönetim Komutanlığının "Ali Yurtaslan'ın açıklamalarının ihbar kabul edilerek Askeri Savcılığa soruşturma emri verilmiştir" şeklindeki açıklaması Tercüman gazetesinde "Ali Yurtaslan hakkında soruşturma açıldığı" şeklinde değiştirilerek ve çarpıtılarak yayınlandı.

Öte yandan Anadolu Ajansı

(Devamı S. 6 Sü. 1'de)

Niğdeli hamalların ve Siirtli hamalların temsilcileri öpüşerek barıştıklarını açıklıyorlar, böylece İstanbul Halinde bir haftadır süren gerginlik bitiyor.

İstanbul Halinde bir haftadır süren gerginlik TİKP'nin çabasıyla sona erdi

Niğdeli ve Siirtli hamallar barıştı

İSTANBUL (ÖZEL)

İSTANBUL halinde bir haftadan beri süren gerginlik sona erdi. TİKP Eminönü İlçesinin girişimi ile Niğdeli ve Siirtli hamallar barıştılar.

Bilindiği gibi geçtiğimiz cumartesi günü bir kahvede çıkan kavga sonucu bir Siirtli ölmüş, bunu takip eden günlerde de bir Niğdeli hamal yaralanmıştı. Bunun üzerine Niğdeli hamallar bir günlük direniş yapmıştı.

TİKP Eminönü İlçesinin girişimi ve Hal Müdürlüğü, Hal Komiserliği ve sıkıyönetim yetkililerinin de yardımı ile dün Niğdeli ve Siirtlilerin temsilcileri biraraya gelerek basın mensupları önünde barıştılar.

Barışma törenine TİKP yöneticileri, Hal Müdürü, Hal Komiseri de katıldı.

Barışma töreninde basına bir açıklama dağıtan TİKP Eminönü İlçesi, haldeki gerginliği anlatarak bu gerginliğin Niğdeli ve Si-

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

Barışma töreninde tarafların temsilcileri ve törene katılanlar. Soldan sağa Niğdeli Hamalların Temsilcisi, Siirtli Hamalların Temsilcisi, Hal Müdürü, Hal Komiseri ve TİKP Eminönü İlçe Başkanı Fehmi Köfteoğlu (gözlüklü) (Fotoğraflar: Metin Aktaş)

Anayasa Komisyonu erken seçimi görüşmeye devam ediyor

ANKARA (ÖZEL)

ANAYASA Komisyonu dün de MSP'li Şener Battal'ın başkanlığında toplanarak çalışmalarını sürdürdü. Konuşmaların sınırlandırılmasının Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle CHP İstanbul Milletvekili Muammer Aksoy söz istedi. Aksoy'un komisyon üyesi olmadığı halde konuşmasına AP'li parlamenterler karşı çıktılar. Karşılıklı sataşma ve laf atmalardan sonra, üyelerin sözlerini geri almasıyla Aksoy konuşabildi. Aksoy konuşmasında, parlamenterlerin Komisyon üyesi olsunlar veya olmasınlar hiç bir kısıtlama getirilmeden konuşabileceklerini söyledi. Daha sonra konuşma süreleriyle ilgili olarak verilen iki önergeden onbeş dakika olmasını isteyen önerge, Şener Battal'ın oyuyla üçüncü turda reddedildi. Konuşmaların yarım saatle sınırlandırılmasını içeren önerge ise kabul edildi.

(Devamı S. 6 Sü. 2'de)

MSP'li Göçmen ve Özcan, MSP yöneticilerini tutarsızlıkla suçladı

MSP Milletvekili Yaşar Göçmen ve Salih Özcan, dün Parlamentoda ortak bir açıklama yaparak MSP yöneticilerini tutarsızlıkla suçladılar. Bu konuda Yaşar Göçmen özetle şunları söyledi:

"MSP yöneticileri erken seçim kararını ve bu doğrultuda erken seçim önergesini bizlere danışmadan vermişlerdir. Biz erken seçimlere karşıyız. Bilindiği gibi dün Parlamentodaki gensoru görüşmesine katılma-

(Devamı S. 6 Sü. 4'te)

Erzincan'da komandoların saldırısına uğrayan komiser muavini ağır yaralandı

ERZİNCAN (ÖZEL)

ERZİNCAN Yenişehir Polis Karakolunda görevli Komiser Muavini Baki Özer, MHP'lilerin etkinliği altında olan Üzümlü (Cimini) nahiyesinde 15-20 kişilik bir komando grubunun saldırısına uğradı. Sopa ve muşta kullanan saldırganlar Baki Özer'i başından ağır yaraladılar. Saldırıdan güçlükle kurtulan Baki Özer, Erzincan Sosyal Sigortalar Hastanesinde tedavi altına alındı. Komandoların daha önce de Özer'i tanıdıkları ve olayda öldürmek amacıyla, özellikle kafasına vurdukları belirtildi. Olaydan sonra 5 saldırgan MHP'li yakalandı.

Rize'de bir işadamı öldürüldü

HABER MERKEZİ

RİZE'de MHP'li işadamı Yakup Cengiz, önceki gece evine giderken kimliği belirlenemeyen kişilerin saldırısı sonucu hayatını kaybetti.

Rize MHP İl Başkanı Tahir Yamak'ın yakınlarından olduğu bildirilen işadamı önceki gece saat 22.10 sıralarında özel otomobili ile Tophane Mahallesindeki evine giderken otomobilinden indiği sırada parkalı iki saldırganın açtığı ateş sonucu öldü. Rize Cumhuriyet Savcılığı yetkilileri Yakup Cengiz'e 7 kurşun isabet ettiğini, olay yerinde yapılan aramada 8 boş mermi kovanı bulunduğunu belirttiler.

Öte yandan aynı saatlerde Rize Belediye binasının yanındaki bir büfeye patlayıcı madde konuldu. Patlayıcı madde, daha sonra polisler tarafından etkisiz hale getirildi. Yetkililer, her iki olayla ilgili soruşturmanın sürdürüldüğünü belirttiler.

(Devamı S. 6 Sü. 3'te)

Günaydın Milliyet Politika Hürriyet Son Havadis Tercüman Hergün Cumhuriyet BASINDAN SEÇMELER

Ataöv ve Arcayürek: MHP zor durumda

Gazetemizde bir süredir yayınlanmasına devam edilen Ali Yurtaslan'ın itiraflarına ilişkin tepkiler kamuoyunda giderek artar ve çeşitli hukuk kuruluşları bu itirafları ihbar kabul ederken, gazetelerin köşe yazarları da konuya giderek artan bir şekilde yer vermeye başladılar. 21.8.1980 tarihli Hürriyet gazetesinde Cüneyt Arcayürek "Kışkırtma ama nereye kadar" başlıklı yazısında, gerçekler üzerine örtü atılmak için olmadık girişimlerde bulunulduğunu belirterek, bunu şöyle örnekliyor:

TÜRKEŞ, İDAM MAHKUMU SAĞCININ ÜLKÜCÜLERLE İÇLİ DIŞLI OLMASININ HESABINI KAMUOYUNA VERMEK ZORUNDA İDİ

"Mamak Cezaevinden idama mahkum, sağ eğilimli bir cani kaçtı. Sonra yakalandı. Sıkıyönetim Komutanlığı geniş bir açıklama yaparak, idam mahkumu Pehlivanoğlu'nun nasıl

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

bu köseden...

İntikam

Gün Zileli

Ülkemizdeki siyasi mücadelede, Batı toplumları açısından en az üç yüzyıl geride kalmış ve ancak kovboy filmlerinde görülebilen şu tür tutum ve sözleri sık sık duyarız:

"Kanın yerde kalmayacak"

"Kana kan intikam!"

"İntikamın ergeç alınacaktır"

Kan davasının kökü, ilkel topluma kadar dayanır. Kan bağına dayanan aşiret ilişkileri, bu geleneği sürdürmüştür. Ortaçağı köklü bir şekilde tasfiye edemeyen ülkemizde ne yazık ki, kan bağına dayanan aşiret ilişkileri ve bu ilişkilerin doğurduğu kan davası geleneği bütün canlılığı ile varlığını sürdürmektedir. Şimdi bu gelenek, hiç bir değişikliğe uğramadan aynen siyasi mücadeleye aktarılmış bulunmaktadır.

Bir iç savaşı ve kıyımı amaç edinen faşistler ve sahte solcu örgütler, bu gelenekten ustalıkla yararlanmaktadırlar. Birçok insanı kendi saflarına, "intikam almak", "akan kanın karşılığını almak" sloganlarıyla katabilmektedirler. Güçlerini önemli ölçüde gerilikten, feodalizmden alan faşistlerin bu gelenekten yararlanması bir noktada doğal karşılanabilir. Ancak kapitalizmden çok daha ileri ve modern bir sistem olan sosyalizmi kuracaklarını söyleyerek yola çıkanların Ortaçağ ilişkilerine sırt dayamalarını nasıl açıklamak gerekir?

Geçenlerde yüksek okul mezunu bir aile dostu ile sohbet ediyorduk. Söz terörün kaynaklarına gelmişti. Aile dostumuz sahte solu himaye eden bir tutum içindeydi. Benim suikast yapılarak bir yere varılamayacağını ve saldırganlara karşı halkın bilincinin geliştirilmesi ve kitlelerin seferber edilmesi gerektiğini belirtmem üzerine, dostumuz hayretle şunu sordu:

"Peki öldürülenlerin intikamı da mı alınmayacak?"

Evet ne yazık ki, sol, Türkiye'de faşistler tarafından böyle bir Ortaçağ mantığı içine çekilmişti. Siyasi mücadele, kitlelerin kazanılması, bilincin geliştirilmesi, halkın seferber edilmesi, gerici güçlerin tecrit edilmesi ve halkın adaletinin gerçekleştirilmesi unutulmuş, "intikam" peşinde koşulmaya başlanmıştı. Daha doğrusu gerçek solla ilgisi olmayan tekke şefleri, her konuda olduğu gibi bu konuda da Ortaçağ ilişkilerine sırtlarını dayamışlar, halkın, aşılması gereken geri yanlarını tahrik ederek insanları bu yolla peşlerinden sürüklemeye çalışmışlardı.

Aile dostuma modern insanda, devrimcilerde, "intikam" duygusu olamayacağını, bunun ilkel komünal toplumun bir kalıntısı olduğunu anlatmaya çalıştım. Suçluların halkın adaletinden elbette kurtulamayacaklarını ve cezalandırılacaklarını, ama bunun keyfi olarak değil, objektif ölçütlere göre yapılması gerektiğini, devrimcilerin siyasi mücadeleye intikam duygusuyla yaklaşamayacaklarını, üstelik böyle bir yaklaşımın sonunda devrimci mücadeleye zarar vereceğini, sosyalizmin bilimsel bir teori olduğunu, intikam duygularından hareket etmek yerine objektif, bilimsel tahlillerden hareket etmenin faşizmi, sosyal-emperyalizmi ve her türlü gericiliği yenilgiye uğratabileceğini belirttim.

Bilmiyorum başarılı olabildim mi? Ama bu tartışmadan sonra, anarşiye karşı köklü başarılar elde etmek için, halkı seferber eden ve her iki terör odağını hedef alan acil siyasetler izlemenin yanı sıra, Türkiye'yi Ortaçağ karanlığından kurtaracak ve çağdaş bir toplum haline getirecek köklü toplumsal değişikliklere yönelmenin zorunlu olduğunu bir kere daha düşündüm.

3

TEZEĞİN ARDINDAKİ GERÇEK

AĞALIK

NURETTİN ATEŞ ● METİN GÖKTÜRK

● Yeni pir'ler muskalarını el kadar kağıtlara değil, duvarlara yazıyorlar

● Ağalık sudan ve ışıktan korkar

Alevi köye Nakşibendi piri

● En makbul tezek, mayıs pisliğinden yapılan zer tezeğidir.

Taa eski yıllardan birinde Diyarbakır'dan "pir"ler gelmişler köyümüze. Yerleşip bir de tekke kurmuşlar. İşin acayibi aslında Nakşibendi tarikatından olan bu "pir"lerin Alevi olan köyümüzde bir süre olsun tutunabilmeleri. Önceleri köy halkını namaza, niyaza, oruca zorlamışlar. Ağayı da yanlarına aldıkları için olacak, birkaç kişi onlara uyar görünmüşler. Sonra sonra bu iş tavsamış.

Harman zamanı geldi mi, bu "pir"ler köylüyü dolaşıp, hisse toplarlarmış. Köylüye verdikleri ise, muska imiş, üfürükmüş, yalan-dolanmış. Gözü sancıyan, karnı ağrıyan, çocuğu olmayan, daha daha şusu olan busu olan "pir"e koşar, medet umarmış. Kara kaplı kitaplar açılır, gözlükler takılır, el büyüklüğünde bir kağıda güya Arapça bir şeyler karalanır, köylünün eline verilirmiş! "Aman haaa! Sakın unutayım deme. Bu kağıdı evinin ıstununa (direğine) şu noktada çak. Ve her gün çivinin yerini değiştir, çiviyi başka bir noktanın üzerine çak. Noktalar bitince derman bulacak, şifayab olacaksın". Pir eşiğini aşındıranların en büyük şikayetlerinden biri de "cin çarpması" imiş. Bu derdin dermanını "pir"den başka bilen bulunmazmış.

Gel zaman git zaman köylünün gözü az buçuk açılınca, pirler de tekkeyi kapatıp, başka bir köye göçmüşler. Ama yine de her harman zamanı köye gelip, hisse istemekten geri kalmıyorlar.

YENİ PİRLER, YENİ TEKKELER

Alevi köyünde tekke kuran Nakşibendi pirleri çekmiş gitmiş ama, ağa yerli yerinde durdukça, köy yerinden pir eksik olur mu? Yeni moda pirlerimiz de tekkelerini kurmakta gecikmediler. Bu seferkiler, her derde deva muskalarını öyle el kadar kağıtlara değil, köyün duvarlarına, dağa taşa yazıyorlar.

Topraksızlık illetine karşı yazdıkları muska: "Kahrolsun sömürgeciler", susuzluğa karşı olanı ise "Yaşasın sosyalizm"... Ve çocuk yaştaki birkaç kişinin ellerine fırça tutuşturarak, tekkelerine müritler kazanıyorlar.

EN MAKBULÜ "ZER" TEZEĞİDİR

Samanla ve suyla karıştırılıp iyice yoğrulan hamur, ya geniş yuvarlak kalıplara doldurularak şekil verilir. Ya da elle ekmek hamuru gibi şekillendirilir. Sonra da yere serilerek ya da duvarlara yapıştırılarak güneşte kurumaya bırakılır. Bir ay sonra iyice kuruyan mayıs hamuru artık tezekliğe terfi etmiştir. Kuruyan tezekler ya harman yerine çeper olsun diye duvar gibi örülür, ya da evin avlusuna istif edilir.

Mayıs tezeği hiç birine benzemez. Hayvan samandan yeşil ota geçince pisliği daha bir başka oluverir. Rengi açılır, sarılaşır. Hayvanın barsakları samandan ota geçerken biraz güçlük çeker. Yediğinin çoğunu sindiremez, pislik olarak geri atar. Bu yüzden mayıs pisliği daha değerlidir. İşte bu mayıstan yapılan tezeğe "zer tezeği" denir. Rengi sarımtırak olur. Ekmek pişirilirken zer tezeği kullanmak adettendir. Bir de bayat mayıstan yapılan kara tezek vardır. Buna da "reş tezeği" denir. Isısı daha azdır, "zer tezeğine" uymaz.

Hayvanın dağda bayırda bıraktığı mayıstan da tezek yapılır. Buna kimi yerde "yavani tezek" denir, kimi yerde "kemre" derler. Bu tezeğin pek bir değeri yoktur. Ama yine de çoluk çocuk dağdan bunları toplayıp getirirler. Bir kenarda toplanır.

AĞALIK SUDAN VE IŞIKTAN KORKAR

Köyümüzün dışında bir pınar vardır. Kemeri oluğu taştan, kanalı kireç ve taşla örülü bir pınardır. Kendimi bildim bileli insanı hayvanı ile bütün köylü bu pınarın gözüne bakar. Kadınların bu pınar başında saçsaça başbaşa dövüştüklerini çok görmüşüzdür.

***

Gel zaman git zaman susuzluk artık köylünün canına yetti. YSE'ye müracaat yapıldı. Ama bir türlü programa alınmadı bizim su işi.

AĞANIN KABUSU

Kim getirip dikmişse dikmiş, tarlanın kıyısında bir küçük erik fidesi. Tırnak kadar yaprakları, tozlu buruşmuş, böğrüne düşmüş.

Tarlanın tepesinde güneş, hışmı fidenin üstünde, yakıyor kavuruyor, öldürüyor. Fidenin çelimsiz beyaz kökleri kuru toprağın içinde cenderede, eziliyor, eziliyor.

Ağanın kendisi bir kel kayanın tepesine oturmuş, erik fidesinin ölümünü seyrediyor. Kehribar tesbihi keyifle şakırdıyor. Başkaca tıs yok.

Nereden çıktıysa çıkıyor, bir küçük kız geliyor fidenin başına. Sarı saçları yedi belikli, ayaklar çıplak, gözleri erik fidesinin yanan çukurunda, bakıyor.

Derken yedi sarı belik on oluyor, yüz oluyor bin oluyor. Sarı saçlar ışıldıyor, dönüyor, yaldızlanıyor, yerlere iniyor. Kızın birer su damlası gözleri, birer ulu pınar olup çağıldıyor. Bin belikler milyon belikler çözülüp, akıp, bin dere, milyon dere oluyor. Dereler çaylar, ırmaklar, nehirler olup, erik fidesinin çukuruna doluyorlar. Fide canlanıp büyüyor. Göz açıp kapamadan uludan da ulu bir ağaç olup çıkıyor. Her bir yaprağı bir tarla kadar. Yeşil yeşil ıpıldıyor. Kökleri toprağı yırtıp yayılıyor. Tarlayı, öteki tarlaları, bütün düzlüğü ve bayırları. Kökler kara yılanlar gibi ağayı çeviriyor. Kehribar tesbih dağılıp saçılıyor. Ağanın bağırtısı suyun uğultusunda yok olup gidiyor.

***

Kuzu yünü yatağından ter içinde fırlayan Ferho Ağası, sabahı güç bekledi. Elazığ YSE Müdürlüğü kapısına Müdürden evvel varıp dayandı:"Olamaz müdürüm. Olamaz" dedi. Sen dedi bu suyu bizim köye gönderemezsin. Bu köylü milleti usulerkan bilmez, herşeyi berbat eder. Allah saklasın getirir benim tarlaya, mesela bir erik ağacı dikecek olur. Tarlayı berbat ettiği bir yana, gelir karşıma dikilir 'Benim de bu tarlada hakkım var' der çıkar. Eriğin kökü mazallah tarlayı sarar, köylü kalkar bu tarla tarla değil, benim erik ağacımın köküdür' der. Bin belikli sarı saçları keselim müdürüm, keselim." Müdür önce bir şey anlamadı, ağa aklını kaçırdı sandı. Parti başkanına telefon açtı. Konuşup, dinledi dinledi. Ve telefonu kapattığında Ferho ağasının derdini anlamıştı. YSE Ferho dosyası"bekleyecek evrak" klasörüne böyle kaldırıldı.

(DEVAM EDECEK)

GÜNDEM DIŞI

Ülkücüde kusur aramak

Ülkü Yolu Derneği (ÜYD) Kayseri Şubesi cuma namazından sonra tüm camilerde dağıttığı bildiride şöyle diyor:

"Türk İslam töresinin yaşatılması ve hak için halka hizmet ettiği düşüncesiyle bir Ramazan boyu komünist kurşunlarına hedef olma pahasına, bütün şartları zorlayarak sizleri sahura kaldırmaya çalıştık. Kusurumuz affola."

Aman efendim, estağfurullah, ne kusurunuz olabilir ki?

Yalnızca Bahçebaşı Mahallesi halkı söküp götürdüğünüz o elektrik lambasını geri istiyor. Kılıçaslan Mahallesi halkı davul sesi ile uyanamayanları uyandırmak için (!) sıktığınız kurşunların miktarını merak ediyor. Plevne Mahallesinde oturanlar davul çalarken sokaklara yazdığınız yazıları ne zaman silecekler diye soruyor. Gece yarısı Başbuğ Türkeş diye tempo tutarak korku ile uyandırdığınız küçük çocuklar sizi pek sevimsiz buluyor. Battalaltı Mahallesi halkı "Bizim mahalleye her gece neden bir değil de 60-70 davulcu geliyordu" diye merak ediyor. Bundan önceki Ramazanlarda davul çalarak çoluk çocuğunun rızkını toplayan davulcular beddua ediyor. Döverek mesleğini elinden aldığınız Hunat Mahallesinin emektar davulcusu ve her evden 30'ar lira haraç topladığınız Kılıçaslan Mahallesi halkı sizleri "minnetle" yad ediyor. Bir de kusurdan söz ediyorsunuz. Estağfurullah kusur kim, siz kim.

ÜYD bildirisinde komünistlerin "Ülkücüler zorla davul parası toplayacak" diye propaganda yaptıkları söylenerek,"Bu işi Allah rızası için yapıyoruz" deniliyor. ÜYD, Kayseri Olay gazetesine de bir açıklama yaparak "Sahte ülkücüler türediğini, bu kişilerin teşkilata bildirilmesini" istemişti. Açıklamanın hemen ardından ise Argıncık'ta esnaftan zorla haraç toplayan beş ülkücü yakalanmıştı, bu kişiler arasında ÜYD Argıncık Teşkilatı Sekreteri Orhan Şimşek de bulunuyordu.

Öğrenildiğine göre her türlü fedakarlığı göstererek esnaftan haraç toplayan ülkücüler, kendilerine "sahte" denilmesine fena halde bozuluyorlarmış.

Günün tebriki

Amerikan usulü reklam

Her şeyi erbabından öğrenmeli. Mevsim sonu indirimli satış izni almadan yüklü bir bayram satışı mı yapmak istiyorsunuz? Demek ki reklam yapacaksınız. Televizyon ya da sinemalarda bankalardan fırsat bulamayacağınıza, üstelik böylesine para da yetiştiremeyeceğinize göre, yepyeni bir şeyler bulmalısınız.

İşte İstanbul'da Ordu Caddesindeki bir tuhafiyeci düşünmüş taşınmış ve reklamın anavatanı Amerika'dır deyip, çareyi orada bulmuş. Vitrinine "Dikkat bu dükkanda renkli amatör resimleri tab edilmez" yazarakmüşterisayısını iki misline çıkarmış.

İndirimli satış yapmanın bir sürü formaliteye ve mali fedakarlıklara bağlı olduğunu söyleyen dükkan sahibi durumu şöyle açıklıyor:

"İndirimli satış yapanların, indirimli satış yapmayanlardan bir tek farkı vardır, o da vitrin camlarına saçma-sapan yazılar yazmak. Oysa bu işi Amerikalı uzmanlar en iyi usullerle yapmaktadırlar. Yabancı bir dergide Amerika'da bir dükkan sahibinin vitrinine bu cümleyi yazarak büyük ölçüde müşteri celbettiğini okumuştum. Ben de aynı cümleyi yazdım. İndirimli satış yapan meslektaşlarımdan daha çok başarı sağladım. Hemen hemen yalnızca bu yazı sayesinde bir ay içinde iki misli müşteri sağladım ve iki misli satış yaptım"

***

Aynı Amerikan dergisinde bu sihirli cümleyi gören ve vitrine yazan fotoğrafçı Hüsamettin Uyanık ise günlerdir sinek avladığını dükkanında hayretler içinde söylenip duruyormuş: "Bu işte bir yanlışlık yaptık ama, acaba neresinde?..."

Umudumuz Tezveren Dede

Bunca anarşi, terör ve geçim darlığı altında bulunan İzmirliler bir erken seçim yaparak kendilerine yeni bir umut bulmuşlar. Bölgenin en ünlü yatırlarından biri olan Tezveren Dede Türbesi her geçen gün artan ziyaretçilerle dolup taşıyormuş.

MEHMET YEŞİL

4

TV'de izlediğimiz açıkoturumlar, haber programlar ve basın toplantıları çok ince hesaplara dayanmaktadır. Hangi gazetenin hangi programa katılacağı, kimin karşısına çıkarılacağı uzun uzun düşünülür. Konunun önemine göre gazetecilerin eğilim dengesi de önem kazanır. Fotoğrafta geçmiş açıkoturumlardan birinin çekilişi görülüyor.

●**Son Danışma Kurulunu izledim. Bir temsilci uzun bir konuşma yaptı ve de sözlerinin bir yerinde TRT yönetimine teşekkür ederek "Basın Toplantısı" ve "Açık Oturum" gibi yapımlara daha çok yer verilmesini istedi. Ne mi var bunda? Çok şey..."**

Görülmemiş bir yapım!

TV'DE BASIN TOPLANTILARI

GELECEK yayın dönemine gebe bir yapımı da irdeleyip, asıl çelişkileri görmezlikten gelip, yeniden düzenlemeler yolu ile keyfiliği yeğleyen TRT yönetiminin, iddialarımızı kanıtlayacak bir uygulamasını sergilemek istiyoruz.

Genel Danışma Kurulu TRT Yasasının (29 Şubat 1972 tarih ve 1568 sayılı kanunla değişik şekli) 3. maddesine oluşmuş 10. maddesine göre de ayrıntıları belirlenmiş bir kuruldur. Yasaya göre Danışma Kurullarının görevi:

"Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun radyo ve televizyon yayınları hakkında kamuoyunu düşünce ve dileklerini tespit etmek ve sonuçlarını TRT Yönetim Kuruluna bildirmektir".

Danışma Kurulları Genel Müdürün çağrısı üzerine yılda bir kez toplanmaktadır. Bu kurullar bol temsilcinin yer aldığı, her kafadan bir sesin çıktığı kısacası havanda bolca su dövüldüğü toplantılar olmaktan öteye geçmemektedir. Ancak, önemli bir yanı var ki ihmal götürmez. O da, bu kuruldaki eleştirilerin kimilerinin TRT yönetimine yön verdiğidir. Hangi konularda olduğunu söylememize bilmem gerek var mı? "Canım Danışma Kurulundan filan temsilci böyle istedi ama..." diye başlayan konular bunlar.

Son Danışma Kurulunu izledim. Çok eğlenceli tartışmalara tanık oldum. Ve her konuşanı ibretle izledim. Bunlardan yalnız birini, konumuza açıklık getirecek olanı aktarmak istiyorum sizlere.

Bir temsilci uzun bir konuşma yaptı ikinci günün sonunda. Ve de sözlerinin bir yerinde TRT yönetimine teşekkür ederek basın toplantısı ve açık oturum gibi yapımlara daha çok yer verilmesini istedi. Ne var bunda diyeceksiniz. Bunda çok iş var ve de o temsilci bunu isteyemez TRT'den. Niye mi? Çünkü bu yapımlar tarafsızlığın açık ihlalidir, keyfiliğin doruğudur ve bir Genel Müdürün görevden alınmasının kallavi bir gerekçesidir.

Bir kere anlamından yola çıkalım. Basın toplantısı ne demektir? Basın toplantısı basına açık bir toplantıdır. Her basın mensubunun katıldığı toplantılardır. Oysa bu yapımda bir elin parmak sayısı kadardır basın mensubu. Canım şimdi sende... Bu gerçek basın toplantısı değil ki! Ne yani çocuğa "Volkan" adını verdi isek, onun lav püskürtmesini mi bekleyeceğiz... Elbette demagojiye açık bir yargı bizim ki. Ancak, basın toplantısının kamuoyu önündeki anlamıyla ekran başına oturan izleyiciler, geri plandaki gizli amacı ne oranda algılarlar sizce. O zaman da geriye TRT'nin demokratik, tarafsız bir yola başvurduğu ve bir basın toplantısı düzenlediği imajı kalıyor elbette. Bunun en güzel örneği o temsilci... Bu imajdan yola çıkarak bu tür yapımların artırılmasını istiyor büyük bir içtenlikle.

Evet bir elin parmağı kadar kişiyle oluşuyor program dedik. Savunanlar şimdi de şunu soracaklar: Ne yani 300 kişiyi toplasaydık avuç içi kadar yere... Yooo! Kazın ayağı hiç de öyle değil. TRT bir dönem istediği 300 kişiyi de topladı Arı Stüdyosuna. Hem de o stüdyo yalnızca uyuşturucu, yoz eğlence yapımlarına mı ayrıldı?

Demek ki, üç-beş gazeteciyi getirmenin başka bir anlamı var bu yapımlarda. O da kişilerin TRT yönetimince seçilenlerden oluşması. (Şimdi seçimdeki uygulamanın ayrıntılarını geçelim bir kalem... Biz yazıyla başvuruyoruz, gazete istediği kişiyi görevlendiriyor vs.. vs..) Bunlara karnımız tok artık. Programlar ortada. Umarız silinmemiştir. Hangi gazetelerin seçildiği, kimlerin katıldığı matematiksel olarak hesaplanabilir. Hatta tiraj mı! Bırakın Allah aşkına tirajla böyle bir programın ne ilgisi olabilir. Hem elbette TRT seçecek gazeteleri ve kişileri. Zira bu seçim toplantıya katılacak siyasimizle doğrudan ilgili. Öyle kişiler yer almalı ki yapımda "Mide bulandırıcı, zor durumda bırakıcı" sorular gelmesin gazetecilerden. O zaman neye yarar demokratik bir uygulama imiş gibi lanse edilen, ancak kişilerin aklanmasına yol açan yapımlar. Böylece kimine mülayim kişiler gelmeli, kimine de gaddar. Hadi bunca gaddarlığı da biz yapmayalım ve şöyle toparlayalım; kimi siyasiye az gaddar çok sayıda mülayim, kimine de çok sayıda gaddar az mülayim. Dolayısı ile de yapım kendiliğinden yönlendirilmiş, aklanacaklar aklanmış, kara çalınacaklar da karalanmış olacaktır. Tarafsızlıktan söz edenlerin dikkatine sunulur.

Bitmedi "Siz sorunuzu bir dakika soracaksınız, siz sayın siyasimiz de yedi dakika cevaplayacaklar". Hoppalaa! Niye? Efendim yapımı başka türlü disipline edemeyiz sonra gibilerden teknik ama geçersiz bir gerekçe. Çünkü kayıt koyduğun andaki ölçü bile mantığa aykırı-o basın mensubunun orada bulunmasının hikmeti niye? Amaç için birer araç olarak mı kullanıyorlar yoksa. Sanmıyorum canım, bir basın mensubunun bir meslektaşını böyle bir tongaya getirebileceğine ihtimal vermiyorum.

Bir dakikada sorulan ve bir dakikaya sığsın diye birbiri üstüne yığılan soruların yanıtları ise birer ibret numunesi elbette. Biri soruyor, öteki yanıtlıyor: "Vallaha kardeşim biz siyasi hayata siz daha kundaktayken başladık, ve şunları şunları başarıp....vs... vs.. yaptık. Bilmem anlatabildim mi? Yedinci, sekizinci hatta onbeşinci dakikanın sonunda bitiriyor sözünü. Gazeteci soracak oluyor, "Aman efendim ben sormuştum ki". Siyasi kesiyor, "Dikkat buyurun sorunuzun cevabı bu anlattıklarımın içinde saklıdır" İyi mi! Siyasi hem yanıt vermiyor, hem de bir yığın siyasi yatırım ve muhalifleri kötüleme edebiyatı yapıyor. Çıkın bakalım işin içinden. Bu gerçek basın toplantılarında böyle olur belki, ancak basın mensubu konuyu nasıl yorumladığını ertesi günü yazar köşesinde, ekranda, höt, möt, senin süren 1 dakika ve tartışmaya da hakkın yok. Sorabilir miyiz şimdi nerde kaldı tarafsızlık?

İşte geldik bu konudaki en önemli noktaya...

Gazeteci soruyor, siyasimiz yanıtlıyor. Ve tüm açıklamalarda kendi yandaşlarını aklama, ötekileri karalama yer alıyor. Gerek mantık gereği, gerekse TRT Yasasına göre biliyoruz ki böyle yapımlarda siyasi tarafsızlığı sağlamak bir zorunluluktur. Aksi suçtur. Hem de büyük suçtur. Ne yapılmalı o zaman ? Çağrılan siyasinin alternatiflerinin de görüşleri alınmalı. Nasıl. O yapıma çağırarak. Oysa söz konusu uygulamadataraflardanbiri yer almakta ötekiler ekranın karşısında kuzu kuzu yapımları izlemekte. Stüdyoda bulunanlar ise alternatif olmayacak kişiler... Gazeteciler. Armutlarla elmaların toplandığı nerde görülmüş?

Şimdi denecektir ki. "Beyefendi! Biz tüm siyasi partilerin liderlerini çıkardık.". Olur mu? Aynı programa çıkarsana şöyle kıran kırana. E kabul etmezler! O da senin sorunun. Hem saygıdeğer bakanlarımızın çıktıklarına ne alternatif göstereceksiniz? Üstelik bir yapımı izleyen bir başkasını izleyemeyebiliyor. Yok elektrik kesiliyor yok verici arızalanıyor. O zaman ne buyuracaksınız? Üstelik iktidar adına genel başkan konuşuyor, destekleyen parti konuşuyor, hatta kerhen destekleyen konuşuyor. Geriye tüm bunlara yanıt vermesi beklenen ana muhalefet partisi kalıyor. Peki Türkiye'de başka siyasi parti yok mu? "Biz grubu olanları konuşturuyoruz" Hadi canım sende! Grubu olmayan partilerin görüşü olmaz mı demeye getiriyorsun yani. Hem seçim konuşmalarını bir bir veriyorsun ya.

Demek ki "tarafsızlık" yasasın 1. maddesinde kuzu kuzu yatıyor. Ve yönetimdekiler bu kuzunun başını okşayıp atlarını oynatmaya devam ediyor. Baksanıza bir magazin dergisinde TRT Haber Dairesi Başkanı Muammer Yaşar Bostancı'nın yer alan beyanatına "Önümüzdeki yayın dönemi ile birlikte ara verdiğimiz basın toplantısı yapımlarına yeniden başlayacağız".

Buraya kadar anlattıklarımızdan da açıkça görülüyor ki asıl sorunlar dururken girişilen yeniden düzenleme çalışmaları gelecekte daha büyük sorunlar yaratabilecektir. Ve asıl sorun, özerklik gerçek tarafsızlık-yönetim kurullarındaki hükümet temsilcileri ve genel müdürlerin iktidarlarca atanması orta yerde dururken, ayrıntı ile uğraşmak kamuoyunu aldatmaktan öte, yönetimin de ekmeğine yağ sürecek yönlerde gelişmekte.

DEVAM EDECEK

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

İflas-2

— Zır, zırrrr, zırrrr.

Oran Sitesindeki evin kara telefonu bir kısa iki uzun çalınca başbuğ ahizeyi hemen kaldırdı. — Evet İsmail bey, nerede kalmıştık?

— Doğrusu hiç tedbirli değilsiniz, hemen konuşmaya başladınız.Neyse. Ben size şu Polonya'daki namussuz işçiler...şey pardon, emperyalist ajanları hakkında bilgi vermiştim. Siz de bana Aydınlık'tan niye dertli olduğunuzu anlatacaktınız.

— Ha, evet hatırladım. Bizim Kütahya'da yakalananların durumu araya karışınca konuşmamız yarıda kalmıştı.

— Ne olmuş, sizin için tehlikeli bir durum var mı?

— Olabilirdi ama durumu idare ettik.Ankara Sıkıyönetimi bizim bu yakalananlarla ilişkimizi ortaya çıkarabilecek bazı laflar etti. Neyse, Ali Paşa çıktı, sıkıyönetimdekilere çürük yumurta dedi de, bizi biraz rahatlattı.

— Yani şimdi bu durumlar Ali Yurtaslan'ın Aydınlık'taki itiraflarından mı doğuyor?

— Evet anarşideş, her allahın günü birinci sayfadan kocaman kocaman yayınlıyorlar. Bu Aydınlık komonistleri ...

— Aman anarşideş, bu deyimleri bir türlü doğru kullanamıyorsunuz. Onlara emperyalist, MİT'in ortağı demeyecekmiydik?

— Boş ver işte, kızgınlığımdan ne söylediğimi bilmiyorum. Herifçioğlu bizim aramızda ne gördüyse anlatıyor. Yediği ekmek gözüne dizine dursun.

— Dursun. Yalandır, iftiradır deseydiniz.

— Demez olur muyuz? Dedik ama bu sefer adamın ÜGD Genel Yönetim Kuruluna seçilmiş olduğunun Hergün gazetesinde çıkan haberini yayınladılar.

— Aman, onu da mı buldular. Öyleyse bu adam ajan olmalı.

— Ajan ki, nasıl ajan. Pekin ajanı, Moskova ajanı...

— Hay allah, yine Moskova'yı karıştırıyorsunuz.

— Pardon ağzımdan kaçtı. Bir de tutmuş benimle haftada bir toplantıya katıldığını anlatıyor.

— Hitler uzantısı ne olacak.

— Hakimlere nasıl rüşvet yedirdiğimizi. Nasıl tehdit ettiğimizi. Hapisten nasıl adam kaçırdığımızı anlatıyor.

— Vay faşist cani.

— Hop, ağzını topla ne demek istiyorsun?

— Size demedim, Ali Yurtaslan'a dedim. Böylesi bizim safımıza gelecek değil ya. Elbette ki Pekin ajanlarının yayın organına gidecek.

— Evet, oraya gidecek.

— Ama yine de zavallı. Faşist demagojilerle yoldan çıkarılmış bir emekçi çocuğu.

— Yoldan çıkarılmış ya. Zaten ben ona kızmıyorum, ona inanan çürük yumurtalara kızıyorum.

— Değil mi efendim?

— Yazılanları ihbar kabul ediyorlar. Yüksek Hakimler Kurulu, Baro, savcılar, sıkıyönetim gibi çürük yumurtalar soruşturma açıyorlar.

— Hah, işte ben de başından beri bunu sormak istiyorum, Yani şimdi bu bizim iflasımız mı oluyor?

— Ağzınızdan yel alsın, o nasıl söz?

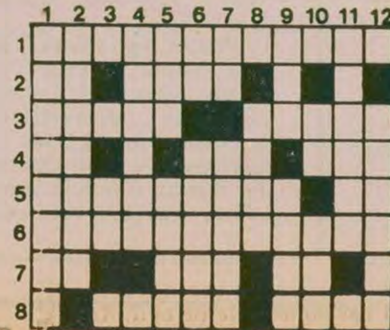
— Lafın gelişi efendim, siz de bana sormuştunuz da.Böyle olmasına çok memnun oldum.

— Ben de memnun oldum.

— Öyleyse ikimizin durumu da iyi demektir. Şimdilik hoşçakalın.

— Güle güle.

BULMACA

SOLDAN SAĞA:1)Ankara'da bir semt. 2)TERSİ kimyada Kalsiyum'un simgesi—Düz, açık ve geniş yer, meydan. 3)TERSİ çoğalış-TERSİ acele. 4)TERSİ tok olmayan-Bir çeşit kömür-TERSİ bir emir. 5)Bir hayvan-Geçmiş zaman eki. 6)Süresi sınırlanmamış hesap. 7)Uzunca yada kabarık şeylerde sivri bitim noktası—TERSİ bayağı, sıradan-TERSİ benzer, eşit, denk. 8)TERSİ ihtiyat-Bir meyve.

YUKARIDAN AŞAĞIYA:1)Assubay. 2)Sıcak ülkelerde kullanılan ve kabuğu hekimlikte kullanılan bir ağaç. 3)İsim. 4)Çarın hanımı, 5)Bir göz rengi-TERSİ bir işçi sendika konfederasyonu. 6)Bir nota-Kural. 7)Bir hayvan barınağı-TERSİ yazarlar kooperatifi'nin kısaltılmış adı. 8)TERSİ yeşile çalar toprak renkli. 9)TERSİ bir emir-Bir bayan ismi. 10)Yabancı-Limonluk. 11)Bir daha kavuşulmayacak bir şeyden ayrılırken kullanılan, ayrılık acısı anlatan söz. 12)İçi sağlam.

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA:1)Havalandırma. 2)Arifane. 3)Vız-hA-Atsız. 4)Alelacele-rA. 5)Ca-Anımsamak. 6)ıM-Sal—Ar. 7)Vaat-izaM. 8)Akşamyıldızı

YUKARIDAN AŞAĞIYA:1)Havacıva.2)Arılamak. 3)Vize-Aş. 4)Af-Lasta. 5)Lahana. 6)Anacıl. 7)Ne-Em—Mı. 8)alsA. 9)teA-ıD. 10)reS-Mazı. 11)ıraraz. 12)amzaK-Mı.

sorular? cevaplar

Samandağ, Hollanda ve Ankara'dan okuyucularımıza cevaplar

FAŞİZMİN TIRMANIŞI

SORU Faşizm yeni tırmanıyor demek yanlış değil mi? Faşizm yeni tırmanmıyor. (Samandağ'dan bir okuyucu)

CEVAP Ülkemizde bazı kelimeler anlamını kaybetmekte, adeta "yalama" olmaktadır. Bu kelimelerden biri de "tırmanmak" kelimesidir. Ülkemizde tırmanmak kelimesi faşizmin yükselişe geçmesi anlamında değil de, hatalı bir şekilde faşistlerin "saldırıyor olması" anlamında kullanılmaya başlanmıştır. Oysa kelimenin bu kullanılışı hatalıdır. Sanırız Samandağlı okuyucumuz da "tırmanma" kelimesini faşistlerin "saldırması" anlamında kullanmaktadır. Bu nedenle de bizim "faşizmin bu yılın başından beri tırmanmaya başladığını" söylememizi yadırgamaktadır. Evet faşistler eskiden beri saldırıyorlar ama, MHP'nin tırmanmaya başlaması yeni bir olgudur. 1980 yılının başına kadar görülen olgu, faşizmin tırmanması değil gerilemesiydi.

SORU Türkiye'de faşist diktatörlük var mıdır? (Hollanda Utrecht'den bir okuyucu)

CEVAP Aynı konu daha önce de birçok okuyucumuz tarafından sorulmuş ve tarafımızdan cevaplandırılmış, Türkiye'de faşist diktatörlüğün hüküm sürmediği nedenleriyle birlikte anlatılmıştı. Bu nedenle bu konunun yayınlanmış olduğu 9 Temmuz 1980 ve 26 Temmuz 1980 tarihli Aydınlık gazetelerinde yayınlanan Sorular-Cevaplar sütununu okumanızı rica ederiz.

SORU 12 Mart diktatörlüğü ne zaman kesintiye uğradı? Hangi olay ve olaylar dizisi faşist diktatörlüğün kesintiye uğramasına yol açtı. (Ankara'dan bir okuyucu)

CEVAP Bu konuya 26 Temmuz 1980 günlü Aydınlık'ta değinmiştik. Ancak burada bir kere daha kısaca özetleyelim.

12 Mart diktatörlüğünün kesintiye uğraması konusunda ille de bir tarih vermek gerekirse, bu tarih Gürler'in Cumhurbaşkanlığı seçimini kaybedip Fahri Korutürk'ün Cumhurbaşkanı seçildiği tarihtir. 12 Mart rejimi 1973 yılının sonbaharında Cumhurbaşkanlığı için yaptığı atakta başarılı olamamış ve parlamentocu güçler işbirliği yaparak kendi adaylarını seçtirmişlerdir.

12 Mart rejiminin kesintiye uğramasına yol açan etkenler şunlardır:

Birincisi ve en önemlisi; ABD emperyalizminin yıldızının sönmeye başlaması ve ABD'nin dünya çapında bir geri çekiliş içine girerek, cephesini esas olarak Sovyetler Birliği'nden gelen tehlikeye karşı dönmeye başlamak zorunda kalması. Böylece ABD, hakimiyet bölgelerinde faşist diktatörlükleri desteklemekten vazgeçmeye başlıyor ve hakim sınıfların daha geniş kesimlerini birleştiren, halka ılımlı davranan, daha liberal rejimlerin kurulmasına önayak oluyordu.

İkincisi, 12 Mart rejimi iktidara zaten uzlaşmalarla ve zayıf bir biçimde gelmişti. Adeta koltuğun yarısına oturabilmişti. Demokratik haklar tam olarak gaspedilememiş, Parlamento kısıtlanmakla birlikte ortadan kaldırılamamıştı. Hakim sınıfların faşist olmayan kesimleri tam bir baskı altına alınamamış, CHP kapatılamamıştı. Böylece halkın faşizme karşı muhalefeti önemli bir legal mevzi bulabiliyor ve orada toplanabiliyordu.

Üçüncüsü, Türkiye'nin ikinci büyük partisi olan AP, sağcı bir parti olmasına rağmen özellikle faşizmin Parlamentoya karşı yönü ile uyuşamamıştı. Parlamentonun ortadan kaldırılması demek AP'nin sonu demekti. Bu nedenle AP, Parlamentonun ortadan kaldırılması tehlikesi güçlenince yerini kesin olarak belirledi ve Parlamentocu güçlerle birlikte saf tuttu. Bu durumda Türkiye'nin iki büyük partisi AP ve CHP 12 Mart rejimine karşı tavır almış oluyorlardı. Öte yandan halkın mücadelesinde yeni bir kıpırdanma ve anti-faşist bir gelişme gözleniyordu. Ülke içinde bu kadar geniş güçlerle karşı karşıya gelen bir diktatörlük ancak dışardan, ABD emperyalizminden güç alarak ayakta durabilirdi. Ama, yukarda anlattığımız nedenlerle ABD'den de bu destek gelmeyince 12 Martçılar geri çekilmek ve iktidarı Parlamentoya teslim etmek zorunda kaldılar.

Faşist güçler geri çekilmekle birlikte devlet içinde yuvalanmış bulundukları mevzileri terketmediler. Köklü bir demokratik hareket faşizmden hesap sormadıkça bu mevzilerini korumaya devam edecekleri anlaşılmaktadır.

ÇEKOSLOVAKYA'NIN İŞGALİNİN 12. YILINDA

İşgal, Rusya'ya karşı mücadeleyi daha da hızlandırdı

● Çek Sosyalist Muhalefeti yayın organı: "Çekoslovakya halkının mücadelesi bağımsızlık ve demokrasi gerçekleşene kadar sürecektir"

1968 Ağustosunda Rus tanklarına direnen Çek yurtseverleri

DIŞ HABERLER SERVİSİ

RUS işgalinden bir yıl sonra, 1969'da, görevinden el çektirilen eski Cumhurbaşkanı Dupçek, 1975'te açıklanan mektubunda şöyle diyordu: "Kitleler artık partiyi anlamamakta, parti ve devletin yöneticileri, içinde bulundukları çıkmazda zorbalık politikasının aletlerine basvurmaktadırlar... İktidarın suistimali, sosyalist ilkelerin zedelenmesi, parti ilkelerinin çiğnenmesi, insan haklarının çiğnenmesidir bu."

Dupçek'in bu mektubunun Çekoslovak Komünist Partisi yönetim kadrosu içinde gizlice yayınlanmasından sonra Moskova'nın başını çektiği beş Varşova Paktı üyesi 21 Ağustos 1968 sabahı Çekoslovakya'yı "Tehlikede olan sosyalizmi kurtarmak" ya da bu ülkeyi "Alman militarizminin ve emperyalist güçlerin saldırısından korumak" bahanesiyle işgal ettiler. Bugün sayısı 50 bin olan Rus işgal ordusunun amacı gerçekten "sosyalizmi kurtarmak mıydı?"

İŞGALE YOL AÇAN İÇ GELİŞMELER

Aslında Çekoslovak yönetimi içinde sosyalizmden dönüş sonrası iki akım belirmişti. Birincisi, İndra, Bilak ve Kolder'in başını çektiği Rüs yanlısı grup, ikincisi ise Dubçek-Smrkovsky'nin başını çektiği Sovyet hegemonyasından kurtulmayı isteyen ve demokratik talepleri dile getiren grup. Dubçek ve taraftarlarının kendi bakış açılarınca aldığı bir dizi önlem ve dış siyaset alanında giriştiği çabalar Moskova yöneticilerinin genel hegemonyacı çizgilerine ters düşüyordu.

Doğu Avrupa ülkeleri üzerinde kesin bir denetime sahip olan Sovyetler Birliği, Brejnev'in "sınırlı egemenlik" ya da "uluslararası sosyalist işbirliği" doktrinlerine uygun olarak, Çekoslovak burjuvazisinin göreli bağımsızlık ve demokrasi yolunda attığı adımları, çok tehlikeli bir eğilim olarak değerlendirdi ve kendi yörüngesinden bir uzaklaşma olarak gördü.

İŞGAL SONRASI DEĞİŞİKLİKLER?

Rus işgalini takiben Çek yöneticileri Moskova'ya Çekoslovakya'nın teslimiyet belgesini imzalamak için götürüldüler. Bu konuda Kiegel "Tankların, topların gölgesinde hiç bir belge imzalanamaz" diye diretirken, Çek yöneticileri iki farklı tutum aldılar. İndra-Blak kliği hemen ihaneti savunurlarken Husak-Strougal kanadı önce buna itiraz ettiler, fakat çok geçmeden boyun eğdiler. Teslimiyet belgesinin hemen ardından Dubçek "Daha önce vadedilen reformların yavaş yavaş olabileceği" yolunda demeçler vererek Çek halkının Sovyet işgaline tepkisini yumuşatmaya çalıştı. Dubçek teslimiyet belgesini imzaladığından, önceleri, Sovyetlerin gazabından kurtulup görevinde kaldı. Ne var ki daha sonra liberal bir kapsamı olan 14. Kongre kararları geçersiz sayılırken, 1969'da Dubçek'e görevden el çektirildi ve yerine G. Husak getirildi. Ayrıca yeni yönetim eski ekonomik planı "gerçek dışı" diye değiştirdi. Oysa bu plan belli ölçülerde "Sovyetlere olan ekonomik bağımlılıktan kurtulmayı" amaçlıyordu.

İŞGALE KARŞI TEPKİLER

Çek halkı daha işgalin ilk gününden itibaren tepki göstermişti. Fakat dağınık olan ve belirli bir önderlikten yoksun bulunan halk pasif bir direniş göstermekten öte bir şey yapamadı. Direniş önceleri "Hiç bir şey bilmiyoruz, hiç bir şeyimiz yok, hiç bir şey duymadık" ya da "hiç bir kardeşçe yardım istemiyoruz" biçiminde dile getiriliyordu Daha sonra bu gibi hareketler duvarlara yazı yazmak, afiş asmak ve askerler arasında propaganda yapmak biçiminde sürdürüldü.

Ruslara karşı esas direniş Polach adlı bir Çekoslovak gencinin 1969 yılında işgali protesto için kendini yakmasıyla başladı. Kendisini yakan bu gencin cenazesine o sırada binlerce kişi katılmıştı. O günden bu yana Çek ve Rus yöneticilerinin Çek halkı üzerinde baskıları da arttı. Ordu saflarında 11 bin kişi tasfiye edildi. Şimdiye kadar yaklaşık 500 bin kişi dışarı kaçtı.

1975'te durgunluk gösteren halk hareketi yeniden güçlendi. Aynı yıl Dubçek'in eski çalışma arkadaşları, Helsinki Anlaşması uyarınca "Rus askerlerinin Çekoslovakya'dan çekilmesini istediler."

Daha sonra ünlü "Anayasa 77" hareketi başladı ve dünya kamuoyunun geniş desteğini aldı. Şimdiki Çek yönetimine karşı muhaliflerin bir kısmı dış ülkelerde faaliyet gösteriyorlar ve Çek halkıyla dayanışma komiteleri kuruyorlar. Bunlardan birisi de merkezi Roma'da olan Çek Sosyalist Muhalefeti.

İŞGALDEN SONRA DAHA BAĞIMLI BİR ÜLKE

Çekoslovakya Rus işgalinden sonra Rusya'nın ekonomik yönetimine iyice girmiş bir durumda. Örneğin Çek uranyumunun yüzde 90'ını Rusya kapatıyor. Yine 1960'larda kendine yeterli kömür çıkartan Çekoslovakya şimdi Sovyetlere enerji yönünden bağımlı bir durumda. Ayrıca Sovyetler Birliği Çekoslovakya'nın gerek duyduğu petrol ve doğal gazı durmadan kısıtlıyor ya da bu maddelerin fiyatlarını yükseltiyor. Mesela bu maddelerin fiyatını 1975'te yüzde 25 oranında yükselten Sovyetler Birliği, bu kez 1976-1980 fiyatlarını yüzde 15 oranında yükseltti. Çek hükümetinin kendi öz kaynaklarına yöneliş girişimleri ise "Sosyalist işbölümüne zarar verir" gerekçesi ile önlendi Moskova tarafından. Öte yandan Moskova siyasi alanda da Çek yayın alanını denetim altında tutuyor. 1979'da uydurma bir Rus-Çek Dostluk Ayı münasebeti ile Çek Revizyonist Partisinin merkez organı Rude Prav kırmızı başlıklar atarak Rusya'ya övgüler dizerken. Çek Televizyonu da Rus balelerini, Rus ordusunun ve askeri bandosunun çaldığı milli marşları, Rus Kazak danslarını gösteriyordu.

MÜCADELE DAHA BİTMEDİ?

Tüm bunlara rağmen, Çek halkı işgale karşı direnişini sürdürüyor. Çek Sosyalist Muhalefeti yayın organı "Listy" gazetesi yönetmeni Horecek'in dediği gibi: "Çekoslovakya halkının mücadelesi bağımsızlık ve demokrasi gerçekleşene kadar sürecektir."

Çek gençleri, pop müzik ve Husak rejimi...

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Çekoslovakya'da "Yasa 77" muhalefet hareketinin yanısıra halk çeşitli biçimlerde Husak rejimine ve Sovyet işgalcilerine karşı hoşnutsuzluğunu dile getiriyor. Örneğin gençler, Batı'daki yaygın müzik anlayışlarını kendi gerçekleriyle birleştirmeye çalışıyorlar. Aşağıdaki yazı bir Fransız gazetecinin Çek gençleriyle görüşmesini anlatıyor:

Jiri 22 yaşında bir genç. Yasaklanmış bir müzik grubunun gitaristi. Bana "Sovyet Tankı Alanında" randevu veriyor. Buluşuyoruz. 23 numaralı tank çok etkileyici. Müthiş büyük bir kaidesi var. 1945 yılında Prag'a giren ilk Rus zırhlısıymış.

Jiri sarışın, uzun saçlı. Pek gülmüyor, yüzü solgun ve yorgun bir görünümü var.

Lokantaya giriyoruz. Garson, "Sadece bira var, yiyecek yok!" diyor. Jiri anlatıyor: "Bu aralar her şey özellikle bütün etler Moskova'ya gitti. Olimpiyatlar nedeniyle"... Jiri boykot taraftarı.

Jiri dertli: "Birkaç yıl öncesinde daha rahattık. Ama arkadaşların birçoğunu tutukladılar. Şimdi onlar hapiste. Hapisten çıkanları ise Prag'ın dışına sürdüler. Bizim grup, diğer gruplar gibi dağıtıldı."

Kahvede Pavel'e rastlıyoruz. Jiri'nin arkadaşı sempatik bir genç. Pavel, 1968 yılının sıcak bir Ağustos gecesi annesi tarafından yatağından kaldırılan kuşaktan: "Kalk, Ruslar geldi!" Pavel o zaman 17 yaşındaydı. Ve yaşamda bütün amacı, rejim tarafından lanetlenmiş ünlü ozanlardan Pavel Zajicek gibi bir ozan olmaktı. P. Zajicek, 1973 yılında "deli" olduğu gerekçesiyle akıl hastanesine kapatılmış, 1976 yılında da "kamu düzenini bozduğu" gerekçesiyle bir yıl hapse çarptırılmıştı.

Şimdi Pavel, Jiri ve ben Prag sokaklarında yürüyoruz. Kent canlı bir anıttır. Pavel'in mavi gözleri Prag semalarında... Pasif direnişin sokaklarında... Kent canlı tanıktır. Pavel şiire başlamıştır bile: "Bayraklar tozları gizliyor/ Buldozerler toprağı yiyor/ Bağımlı sesler/ Güneşe savaş açmış/ Bizse ışınlarını izliyoruz."

Pavel, bizi yine Karlova Caddesindeki bir başka kahveye götürüyor. Acayip bir yer. Blucinli, uzun saçlı gençler var. Tanışıp konuşuyoruz onlarla. Yozlaşmaya karşı olduklarını söylüyorlar. Özellikle de Batı Avrupa da rastlanan tipte yozlaşmaya. Kahvede askerler de var, üniformalı ve kısa saçlı askerler.

Jiri arka cebinden küçük ve kırmızı bir not defteri çıkarıyor. Adı, sanı, ismi, cismi yazılı. Sonra çalıştığı bütün işyerlerinin adresleri, damgaları var. İmza dolu küçük kırmızı kitap. 6 haftadan fazla çalışmayan yasa gereğince "parazit" sayılıyor. Ve Çekoslovakya'da işsizlik "resmen yasak"!... Pavel'in evi yokmuş. Eşte dostta kalıyor.

Jiri'nin evine gitmeye karar veriyoruz. Kenar semtlerde bir apartman dairesi. Jiri ailesiyle birlikte kalıyor. Genişçe bir kitaplık var odasında. Duvarda Jimmy Hendrix'in bir posteri ve Rus tankının ardından ağlayan küçük bir çocuğun fotoğrafı görülüyor.

Jiri'nin kardeşleri "Hoşgeldiniz" diyor bana. Bir kardeşi metroda işçiymiş. Diğeri ise şoför, üç günde bir, sabah saat 5'ten akşam 11'e kadar çalışıyor. Hepsi şarkıcı, pop müzikle ilgileniyorlar. Odanın bir kenarında bir gitar, bir kontrbas, bir de keman duruyor. "Korkmuyor musunuz?" diye soruyorum. "Onların önünde titreme, yoksa bir başkası seni onların önünde titretir" diyor bir din bilgini gibi. Sonra bir Pavel, bir Jiri yeraltı pop müzik faaliyetleri hakkında bilgi vermeye başlıyorlar:

"1973 ve 1974 yıllarında Bohemya'nın Postupice ve Bajonovice köylerinde yeraltı müzik gruplarının bir şenliği düzenlendi. Bahane olarak da köy düğünü bulduk. Bu karşı-kültür gösterisine 600 seyirci katıldı. 10 kadar grup da çaldı, söyledi. Ama sonraları bizim için kötü oldu. Polis uyanmıştı. Her konseri, müzik aletleriyle bir araya gelen insanları sürekli olarak bastılar. Copladılar. Seyirciler dahil herkesi gözaltına aldılar. Aletlere el koydular. Partinin yayın organı aleyhimizde çeşitli yazılar yayınladı."

Sonra Çek aydınlarının, Doğu Bloku muhaliflerinin kendileri için yaptıkları girişimleri anlattılar. Hapishaneleri anlattılar. Fransa'yı sordular. Gece ilerlemişti. Lanetlenmiş müzisyenler işe koyuldu. Ve sabah saat dörde kadar Çek halk şarkılarından, pop müzik parçalarına kadar bir konser dinlettiler bana. "Bazen o kadar mutluyuz ki, bazen de o kadar üzgünüz ki..."

Polonya'da...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Öte yandan Polonya'da Hükümet Komisyonuna başkanlık eden Başbakan Yardımcısı Pyka'nın Komisyon Başkanlığı görevine hiç bir neden gösterilmeksizin son verildi. Komisyon Başkanlığına üç başbakan yardımcısı içinde en kıdemli olan Jagielski atandı.

Polonya'da gelişen son olaylarla birlikte Sovyetler Birliği'nin "Rusça" yayın yapan Amerika'nın Sesi, BBC, Almanya'nın Sesi Radyolarının yayınlarına müdahale ettiği bildiriliyor. Sovyet müdahalesinin, Polonya ile ilgili gelişmelerin Rus halkından gizlenmesi amacı taşıdığı anlaşılmaktadır.

Bu konuda bir açıklama yapan ABD Dışişleri Bakanlığı radyo yayınlarına yapılan bu müdahalenin kısa sürekli mi, yoksa devamlı mı olacağının bilinmediğini, böyle bir müdahalenin 1975 Helsinki Anlaşmasına aykırı bulunduğunu ve bu tür bir davranışın "geriye doğru bir adım olduğunu" belirtmiştir.

ABD TERSANE İŞÇİLERİ

Bu arada ABD Tersane işçileri Polonya gemilerinin ve Polonya mallarını taşıyan yabancı bandıralı gemilerin boykot edilmesini istediler. Daha önce Polonya işçilerinin mücadelesini desteklediğini açıklayan Amerikan İşçi Sendikası AFL-CIO'da, ABD yönetiminin Polonya'da işçilere şiddet uygulanmasını hoş karşılamayacağını bildirmesini istedi.

Öte yandan Vatikan'da 20 bin hacıya hitaben konuşan Papa Jean Paul, "Tanrı Polonya halkının ve ülkemizin bağımsızlığının yardımcısı olsun" dedi. Papa daha sonra Polonyalı hacılarla birlikte İkinci Dünya Savaşında Polonyalıların söylediği bir "Özgürlük" şarkısını söyledi.

Tercüman ve...

(Baştarafı 3. Sayfada)

da Adana Sıkıyönetim Komutanlığının açıklamasını önce tahrif etti ve "Ali Yurtaslan hakkında soruşturma açıldı" başlığı ile verdi. 20 Ağustos günü Anadolu Ajansının Çukurova Bülteninde 12 no ile verilen bu tahrif edilmiş haber daha sonra Adana Sıkıyönetim Komutanlığı Basın ve Halkla İlişkiler Şubesinin, uyarısı üzerine düzeltildi ve daha önce verilen 12 nolu haberin iptal edildiği bildirildi. Anadolu Ajansının 19 no ile yayınladığı yeni haberinde Sıkıyönetim Komutanlığının açıklaması doğru olarak verildi.

Anadolu Ajansının açıklamayı çarpıtarak vermesi üzerine diğer ajans ve gazeteleri arayarak durumu açıklayıp bilgilendirdik. Bu arada Tercüman gazetesini de arayarak kendilerine AA'nın haberinin doğru olmadığını bildirdik. Tercüman gazetesi, AA'nın çarpıtılmış haberini daha sonra düzeltmesine ve bizim uyarımıza rağmen Sıkıyönetim Komutanlığının açıklamasını "Yurtaslan hakkında soruşturma açıldı" şeklinde yayınladı. Anadolu Ajansının düzeltmesine rağmen Tercüman gazetesinin yanlış haber vermekte ısrar etmesi, ortada bir kasıt bulunduğunu göstermektedir.

Öte yandan TRT de, radyo ve TV haber bültenlerinde Adana Sıkıyönetim Komutanlığının açıklamasında "Ali Yurtaslan'ın Aydınlık gazetesinde yayınlanan itirafları suç ihbarı mahiyetinde görülmüştür" denmesine rağmen, gazetemizin adını sansür ederek ve "bir gazetede yayınlanan" şeklinde değiştirerek verdi.

Hergün gazetesinde ise Adana Sıkıyönetim Komutanlığının yayınımızı suç ihbarı kabul ettiğine dair tek satır bile yoktu.

Hasan Fehmi...

(Baştarafı 3. Sayfada)

ticisi ve yönlendiricisi olduğu inancına ulaşmıştır. Bütün bunlar karşısında Demirel'in 'elimizde dosya yok' demesinin olaydan ve görevden kaçmaktan başka anlamı yoktur. Sadece kendi masasına gelen dosyalara değil, devletin diğer kurumlarındaki belge, bilgi ve dosyalara bakma yürekliliğini gösterirse, ne kadar tehlikeli bir olaya alet olduğunu anlayacaktır.

"MHP'nin suç örgütleriyle şahıs birliği, yer birliği, telefon birliği gibi somut bağları tespit edilmiş ve belgelerle işleme konmuştur.

"Bu durumda Demirel'in dosya aradığına inanmak mümkün değil. Asıl amacının MHP'yi aklamaya yönelik olduğu anlaşılıyor. Kendisini bugünkü koşullarda buna mecbur hissediyor. Ama kamu vicdanında MHP ve faşizm her gün bir kere daha mahkum olmaktadır. Demirel 'Dosya yok' sözüyle kamu vicdanında oluşan karara ters düşmüştür.

"Buna rağmen hâlâ dosya arıyorsa kendisine Ali Yurtaslan ve Ömer Tanlak'ın itiraflarını, Abdi İpekçi ve Ağca olayının, Mamak'tan firar olayının dosyalarını sunmakta yarar vardır. Aslında etrafında kime sorsa bunu öğrenebilir."

İki ay önce...

(Baştarafı 3. Sayfada)

ailesinden alınan bilgilere göre, 15-23 Temmuz günleri arasında üzerinde kısa şort bulunan bir gencin cesedi Mersin Devlet Hastanesine polislerce getirildi. Ancak aynı gece polisler geri gelerek sözkonusu gencin cesedini alıp gittiler. Durumu haber alan akrabaları ve arkadaşları, Ali Uygur'a benzeyen bir gencin Mersin Mezarlığının "Sahipsizler" kısmına gömdürüldüğünü belirlediler. Bu arada mezarlık personeli ve imamı da Ali Uygur'a benzeyen bir gencin Sahipsizler Mezarlığına gömüldüğünü doğruladılar.

Ali Uygur'un Mersin Şehir Mezarlığında Sahipsizler kısmındaki 19 ada, 33792 numaralı mezarda yattığını öğrenen annesi, mezarlıkta çalışan işçilerle de görüşerek olayı doğruladı. Gencin annesi Cumhuriyet Savcılığına önceki gün bir dilekçe vererek mezarlığın açılmasını ve otopsi yapılmasını istedi.

Bu arada olayla ilgili olarak daha önce gazetecilerin sorularını cevaplayan Mersin Emniyet Müdürü Mustafa Erdoğan "Bakın, Mamak'dan bile adam kaçıyor." diyerek, Ali Uygur'un Demirtaş Mahallesindeki tatbikat sırasında polisin elinden kaçtığını öne sürmüştü. Ancak bugüne kadar Ali Uygur'u "Ellerinden kaçırdıkları" öne sürülen polis ekibi hakkında işlem yapılmaması da olaya ilginç boyutlar kazandırıyor.

Niğdeli ve...

(Baştarafı 3. Sayfada)

irtlilere yaramadığını belirtti. Açıklamada daha sonra şu görüşlere yer verildi:

"Gerek haldeki birçok sorunun çözümü gerekse daha iyi bir çalışma ortamının sağlanması, Niğdelisi, Siirtlisi, çalışan bütün emekçilerin barış içinde birlik halinde olmasıyla mümkündür. Bu aynı zamanda bütün Türkiye halkının yararınadır.

"Partimiz bu toplantı için harekete geçerken tüm Türkiye halkının genel barış ve birlik isteğine dayanmış ve güvenmiştir.

"Barış ve birliğin sağlanmasında Hal Müdürlüğü, Hal Komiserliği, Emniyet Müdürlüğü ve sıkıyönetim yetkililerinin olumlu çabalarının önemli katkısı olmuştur.

"Bütün hal emekçilerini bu örnek davranışları nedeniyle kutluyoruz."

Anayasa...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Daha sonra Anayasaya aykırılık konusunda söz alan Kocaeli CHP Milletvekili Prof. Turan Güneş'in konuşmasına bazı AP'li parlamenterler itiraz etti. Bu arada konuyla ilgili açıklama yapan Komisyon Başkanı Şener Battal'ın sözünü kesen AP Millet Meclisi Grup Başkan Vekili Gıyasettin Karaca "Senden bıktık usandık artık hatibe söz ver" dedi. Şener Battal bunun üzerine Karaca'nın özür dilemesini ve sözünü geri almasını istedi. Sözünü geri almayan Karaca, Battal'a "haysiyetsiz" diye hakarette bulundu

Sendikalar direnen...

(Baştarafı 3. Sayfada)

miz işçi sınıfına da örnek olduğunu vurguladılar.

Bu arada, DİSK Yürütme Kurulunun da bugünkü toplantısında Polonya'daki işçi hareketini görüşeceği ve bir tutum belirleyeceği öğrenildi.

TOPKAR: "KUTLUYORUM"

Türk-İş 1. Bölge Temsilcisi İsmail Topkar, konuyla ilgili olarak yaptığı açıklamada, Polonya'daki işçi sınıfını kutlamak istediğini ve bu hareketi güçlerini birleştiren işçilerin sömürüye karşı bir haykırışı olarak değerlendirdiğini belirtti. Topkar, sözlerine şöyle devam etti:

"Ülkemizde toplusözleşme ve grev hakkı işçi sınıfının iktidarlara karşı kullandığı etkin araçlardan birisidir. Şimdi görüyoruz ki, Polonya işçi sınıfı da bu etkin silahı, başta ülkesinin bağımsızlığı olmak üzere, açlığa, sömürüye karşı kullanmaktadır."

DEVRİMCİ MADEN-İŞ: "GENEL GREVDEN BAHSEDENLER NEDEN SUSUYORSUNUZ?"

Devrimci Maden-İş Sendikası Genel Sekreteri Hakkı Öztürk ve Silahtar Şube Başkanı Eraslan Bal, yaptıkları ortak açıklamada, Polonya işçilerinin insanca yaşamak için en önemli silah olan grev hakkını elde etmek için giriştikleri mücadeleyi en içten duygularla selamladıklarını belirterek şunları söylediler:

"Emperyalist Rusya'ya ve onun Polonya'daki uşaklarına karşı verilen mücadele, aynı zamanda bağımsızlık mücadelesidir. Bizim ülkemizde de Rusya'nın müdahalesini isteyen uşaklar vardır. Onlara en büyük darbeyi Türk Demir Döküm işçileri vurdu. Ülkemizde genel grevden bahseden; uluslararası işçi dayanışmasından bahseden kimi örgüt ve bilim adamlarına sesleniyoruz: Neden sesiniz çıkmıyor? Sovyet tankları direnen Polonya işçilerine karşı saldırıya geçmeye hazırlanıyor. Neden susuyorsunuz?"

DEVRİMCİ BANKSEN: BÜTÜN İŞÇİLERİ OMUZ VERMEYE ÇAĞIRIYORUZ"

Devrimci Banksen Merkez Yürütme Kurulu da Polonya işçilerinin mücadelesini desteklediklerini belirten bir bildiri yayınladı. Bildiride, Sovyetler Birliği'nin denetim ve baskısına yönelen bu mücadelenin revizyonist diktatörlüğü temelinden sarstığı belirtilerek, işkolundaki bütün işçiler ve demokratik kuruluşlar, Polonya halkınınhaklı mücadelesine omuz vermeye çağrılıyor.

TEK GIDA-İŞ: "POLONYA İŞÇİSİ UYANDI"

Tek Gıda-İş Merkez Yürütme Kurulu üyesi Orhan Balta'nın Polonya olayları ile ilgili açıklamasında şöyle:

'Polonya işçisi uyandı. Sendika ve grev hakkı için mücadele ediyor. Polonya'daki olayları, halkın dış müdahaleye karşı ve özgürlük için verdiği haklı bir mücadele olarak görüyor ve yürekten destekliyorum.

DERİ-İŞ "DEMOKRATİK BİR İŞÇİ HAREKETİ"

Deri-İş Sendikası Genel Başkanı Taner Kaya, Polonya'daki hareketin, demokratik bir işçi hareketi olduğunu belirttikten sonra, Türkiye işçi sınıfının bir kitle örgütü olarak bu hareketi desteklediklerini, taleplerini haklı bulduklarını belirtti.

KAUÇUK-İŞ: "TEPEDEN İNMECİLİĞE VE DIŞ MÜDAHALEYE KARŞI BİR HAREKET"

Kauçuk-İş Genel Başkanı Fevzi Baştürk konuyla ilgili sorumuzu cevaplarken, bu hareketin hangi sistemde olursa olsun, bir sınıf hareketi olduğunu belirttikten sonra şöyle devam etti:

"Bu bilinçli bir topluluğun, örnek bir hareketidir. Et boykotu, fiyat artışlarını protesto şeklinde başlayan bir hareket güzel bir şekilde gelişmiş ve bize de örnek olmuştur. Polonya'daki hareketi tepeden inmeciliğe ve dış müdahaleye karşı verilen haklı bir mücadele olarak görüyor ve destekliyorum."

Rize'de...

(Baştarafı 3. Sayfada)

SİVEREK'TE BİR EV KADINI ÖLDÜRÜLDÜ

Urfa'nın Siverek ilçesinde meydana gelen bir olayda ev kadını olduğu bildirilen 40 yaşındaki Sultan Kart, kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından otomatik silahlarla öldürüldü. Yalı Caddesinde bir grubun silahlı saldırısına uğrayan Sultan Kart hastaneye kaldırılırken hayatını kaybetti. Olayla ilgili soruşturmaya ve kaçanların yakalanması için çalışmalara başlandı.

FATIH'TE SİLAHLI SALDIRIYA UĞRAYAN İKİ KİŞİ AĞIR YARALANDI

Fatih'te önceki gece bir otomobilden açılan ateş sonucu sağ görüşlü oldukları bildirilen İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi öğrencisi Yaşar Ünal ile lise mezunu Tekin Tütüncü ağır yaralandılar. Çapa Tıp Fakültesi Hastanesinde tedavi altına alınan yaralıların sağlık durumlarının ciddi olduğu belirtildi.

TZDK'DA YENİ İŞE ALINAN KOMANDOLAR MEMURLARA SALDIRIYOR

Türkiye Zirai Donatım Kurumunda Genel Müdürlüğe eski AP Parlamenterlerinden Cemal Ünal atandıktan sonra işe alınan komandolar memurlara saldırıyorlar.

Bir ay kadar önce göreve gelen Cemil Ünal'ın işyerine 40-50 civarında komandoyu geçici işçi olarak aldığı öğrenildi. Yeni alınan bu komandoların çoğunlukla işe gelmedikleri, ancak saldırı zamanında göründükleri bildirildi.

Komandolar ilk olarak Neşet isimli memura saldırıda bulunarak yaraladılar. Daha sonra da Neşet isimli memurun yanında gördükleri odacı Mahmut Ünal'a saldırdılar.

Memurlar, işyerine Ziraat Fakültesinden de çok sayıda komando geldiğini bildiriyorlar. Memurlar, aslında 40-50 kişilik geçici işçiye ihtiyaç olmadığını, bahçe işlerini eskiden beri 3-4 kişinin yürüttüğünü söylediler.

İşyerinde saldırıları Hidayet isimli odacının yönettiği, saldırıların genellikle komandoların hepsinin işyerinde bulunduğu cuma günleri yapıldığı öğrenildi.

Ankara Aydınlıkevler semtinde MHP'li komandoların asılsız ihbarlarla yurttaşları gözaltına aldırdıkları bildirildi. Dokuzuncu duraktaki "Aynalı" Kıraathanesinde toplanan komandoların çevredeki esnafı tehdit ederek, "Ya bizden olacaksınız ya da sizleri buradan sürüp çıkaracağız' dedikleri belirtildi.

Kimya Mühendisleri Odası, Atabek ve Derkut'un tutuklanmasını protesto etti

ANKARA (ÖZEL)

İMYA Mühendisleri Odası Başkanı Nejat Haksal, Türk Tabipler Birliği Merkez Konseyi Başkanı Dr. Erdal Atabek ve İstanbul Tabipler Odası Yönetim Kurulu Üyesi Şakir Derkut'un tutuklanmasını kınadı. Haksal, aralarında üyelerinin de bulunduğu sağlık emekçilerinin mücadelesini desteklediklerini açıkladı.

Kayaşlı yurttaşlar Demirel'i açık oturuma davet etti

ANKARA (ÖZEL)

ANKARA'nın Kayaş semtine bağlı Tarlaiçi Mahallesi sakinleri Başbakan Demirel'i açık oturuma davet ettiler. Saldırılar yüzünden evlerini terk ettiklerini belirten Tarlaiçi sakinleri CHP Genel Merkez Basın Bürosu aracılığıyla yaptıkları açıklamada şöyle dediler:

"Hükümetin başı televizyondan haykırıyor, hiç bir yerde anarşi yoktur diyor ve her tarafta rahatlık vardır diyor. Evleri boşaltılan halk adına konuşuyorum, ne olur bizi Demirel'le açık oturuma çıkarın. İçyüzleri ortaya çıkacaktır, halkımızın neler çektiklerini gerek iç gerek dış bütün basına duyurmak istiyoruz

MSP'li...

(Baştarafı 3. Sayfada)

dık. Bu hareketimiz MSP'nin gensorusuna katılmadığımız anlamına gelmez. Bizim meselemiz tamamen MSP yöneticilerinin utarsız tutumlarıyla ilgilidir. MSP yöneticilerinin tutarsızlıkları devam ettiği sürece de Meclis toplantılarına da katılmayacağız."

Bir gazetecinin "Erken seçim görüşmelerinde nasıl oy kullanacaksınız?" şeklindeki sorusuna Göçmen, "Erken seçimlerin yapılmasının aleyhinde oy kullanacağız" cevabını verdi.

Bir başka gazetecinin "Sizin AP ile ilişkileriniz olduğu söylentileri yaygın, bu konuda ne diyorsunuz?" sorusuna Göçmen "Biz MSP'liyiz ve MSP'li kalacağız. Örneğin biz erken seçimlerin aleyhinde oy kullanacağımızı söylüyoruz. Yani o zaman CHP'li mi oluyoruz" dedi.

Pasifik'te bir Sovyet nükleer denizaltısı yandı

TOKYO (AA)

OKİNAVA açıklarında yanan Sovyet nükleer denizaltısının kıçtan su almayabaşladığı, mürettebattan 9'unun öldüğü ve en az 3 kişinin de yaralandığı bildiriliyor. Bir İngiliz gaz tankeri kaptanı, Rus denizaltısından sabah saat altı sularında imdat işareti aldığını, gemiye yaklaştığında güvertede cesetler ve yaralılar gördüğünü, motorunun tamamen durduğunu bildirmiştir.

İngiliz tankerine geçen 3 Sovyet denizcisi, Rusça bir "imdat" mesajının gönderilmesini istediler. Diğer yardım tekliflerini reddetmişlerdir. Aynı şekilde, Sovyet denizaltısı, Japonların yardım tekliflerini reddetti. Bu arada bir Sovyet eğitim gemisinin olay yerine gittiği açıklandı. Geminin havadan çekilen fotoğraflarında, sözkonusu denizaltının su yüzünde tamamen hareketsiz bir biçimde durduğu görülmektedir.

Japon yetkililere göre, "Echo 1" adlı bu denizaltı 1960 modeli gemilerden olup, 100 kişilik mürettebatı bulunmaktadır. Eskiden füze taşıyan bu gemilerin şimdi füzeleri çıkarılmış bulunmaktadır.

Okinava'daki Japon deniz güvenliği radyo aktif kirlenme ihtimaline dikkati çekerek, tüm hava ve deniz vasıtalarının bölgeye yaklaşmamasını istemiştir.

TGS, Banknot matbaasında greve başladı

● TGS Genel Başkanı Kurtböke "Grev, işçinin hakları alınana kadar sürecek"

ANKARA (AA)

TÜRKİYE Gazeteciler Sendikası, Merkez Bankasına bağlı Banknot Matbaası işyerinde aldığı grev kararı uygulamasına dün başladı.

Merkez Bankası işvereni de, grevin, bankanın 1211 sayılı kuruluş kanununun 32. maddesine göre yasak olduğunu bildirerek, "Grevin durdurulması" için mahkemeye başvurdu.

GREV HAKLAR ALINANA KADAR SÜRECEK

TGS Genel Başkanı Oktay Kurtböke ve sendika yöneticileri dün Banknot Matbaası işyerine giderek, grev uygulamasını başlattılar. Kurtböke, burada yaptığı konuşmada, grevin Banknot Matbaası işyerinde çalışan işçilerin hakları alınıncaya kadar sürdürüleceğini söyledi. Kurtböke "Bir yandan burada grev yapılamaz iddiasıyla yargı ve yürütmeyi yanıltmak amacında olan işverenin grev uygulanacağını sezince paraları gece sabahlara kadar Banknot Matbaasından Merkez Bankasına kaçırması kendi iddialarına kendilerinin bile inanmadığını ortaya koymuştur" dedi.

MHP Merkezindeki adam itiraf'a devam ediyor 23

Necati Gültekin'in odasında silah saklanıyordu

(Baştarafı 1. sayfada)

CİNAYET EMRİNİ VEREN İSMET MİRZAOĞLU

"BU olayda emir veren şahıs halen MHP Gençlik Kolları Muhasibi ve olayın olduğu sırada Yüksek Teknik Öğretmen Okulu resmi Öğrenci Derneği Başkanı olan İsmet Mirzaoğlu'dur. Engin, İsmet'in emir verdiğini bilmektedir. Bu yüzden İsmet, Engin Yağcı'yı hapishanede devamlı pohpohluyor ve besliyor. Fakat Engin gerçek katilin kim olduğunu bilmiyor. İsmet cezaevine gelince Engin'i, "Olayı kimin yaptığını biliyorum. Sen ceza yersen gerçek katili söyleriz" diyerek kandırıyor. Engin teşkilata kayıtsız şartsız bağlıdır.

"Bu olaydan Nidai Seven de haberdardır. Taramadan sonra topal şahısla içlerinde Adnan Demirci ve Adnan Küçükvar'ın da olduğu birkaç kişi yurda gelip silahları Nidai'ye veriyorlar. Adnanlar daha sonra yakalanıyorlar, fakat delil yetersizliğinden serbest bırakıldılar."

YURTLARDAN ÜLKÜCÜLERİN GAZİ EĞİTİME GÖTÜRÜLMESİ

"YURTLARDAN ülkücüler okullara grup halinde giderlerdi. Site Yurdunda kalanlar Talip Gün tarafından okullarına götürülürdü. Yozgat Yurdunda kalanları Şevkat Çetin ve Erdem Şenocak götürürdü. Ahmetlerde bulunan yurtlarda kalanları Yaşar Özüdoğru, Tüğer Saygılı (Şimdi Orkun Stüdyosunda kameraman olarak çalışıyor), İbrahim Dülger ve Ali Baz götürürlerdi. Niğde Yurdundakileri ise ben ve Hamit Gündoğdu okula götürürdük."

SİLAHLARIN SAKLANDIĞI YER

"HER yurtta belli sayıda silah bulunurdu. Semtlere silahlar genellikle bu yurtlardan verilirdi. O dönemde zannedersem silahlar önce MHP Genel Merkezine gidiyor ve oradan dağıtılıyordu. Niğde'ye götürdüğümüz silahları alırken şahit olduğum gibi silahlar MHP Genel Merkezinde (eski Genel Merkezde) bavullar ve bir kasa içinde bulunuyordu. Hepsi silah doluydu. Hatırımda kaldığına göre oda Necati Gültekin'in odasıydı.

"Niğde Yurdundaki dolaplar gömme dolaptı ve altları tahtaydı. Bu tahtalar sökülerek silahlar yerleştirilir ve yeniden çivilenirdi. Ayrıca zemin kattaki fazla yatak ve battaniyelerin bulunduğu dairelerde de silah saklanırdı.

"Nenehatun Yurdunda silahlar kalorifer dairesinde ya da yurdun hemen altında bulunan ve yurttan kapısı bulunan benzin istasyonunda saklanırdı. Polis gelince silahları kapılardan geçerek benzinliğe kaçırırdık. Anahtarlar o zaman yurt yönetim memuru olan, halen MHP Gençlik Kolları Genel Başkanlığı yapan Abdullah Pehlivan'da bulunurdu.

"Yüksek Öğretmen ve Site Yurtlarında silahlar çatı arasında saklanırdı. Bir defa Yüksek Öğretmen'de çatı arasında dinamit yakalandı.

"Ali Uzunırmak ve Yaşar Yıldırım Site Yurdunun başkanı iken burada bomba yapılırdı.

"Yüksek Öğretmen Okulunda Fen Fakültesi öğrencileri bomba yaparlardı. Bu yurdun başkanı önce Ömer'di. Sonra Ahmet Ataman, ondan sonra da Remzi Genç başkan oldu. Halen Ahmet Ataman Gençlik Kolları Genel Yönetim Kurulunda, Remzi Genç de ÜYD Genel Yönetim Kurulunda görevli. Fen Fakültesinde bomba yapanlardan ve kullanılmasını öğretenlerden biri Arif Görünmez'di. Burada bazı lokumların Kırıkkale'deki MKE'den çıkartıldığı söylenirdi. Bir keresinde Etlik'te müteahhitlik yapan Remzi Yıldız adlı şahıs birkaç ülkücüyü dinamit getirmeleri için Maraş'a gönderdi. Bunlar dinamitlerle beraber yakalandılar. Remzi Yıldız Erol Türkmen'in kayınbabasıdır."

Ömer Tanlak da Remzi Yıldız'ın dinamit nakline yardım ettiğini anlatmıştı

ALİ Yurtaslan'ın itiraflarında, Maraş'tan dinamit getirmek için iki ülkücüyü görevlendiren müteahhit Remzi Yıldız'ın adından ilk itirafı yapan Ömer Tanlak da sözetmişti. Ömer Tanlak, Remzi Yıldız hakkında şunları söylemişti:

"Piyangotepe katliamı sanıklarından ve gezginci katillerden Erol Türkmen, müteahhit Remzi Yıldız'ın evinde saklanıyordu. Remzi Yıldız'ın kızı aynı zamanda Erol Türkmen'le nişanlı idi. Erol Türkmen, Ankara Piyangotepe'de 7 kişinin öldüğü katliamı yaptıktan sonra aranmaya başladı. Bu sırada nişanlısı olan Nurtaç Yıldız ile birlikte kayınpederi olan Remzi Yıldız'ın evinde bir süre saklandıktan sonra, cinayetlerine devam etti. Profesör Ümit Doğanay'ın öldürülmesinde yer alan Erol Türkmen, nişanlısını da bu tür cinayetlere ortak ediyordu.

"Etlik Ülkü Ocaklarından Gazanfer Barışsever ve Hasan Tahtalı, K. Maraş'tan 86 adet dinamit lokumunu Ankara'ya getirmekle görevlendirilmişlerdi. Bu dinamitler, müteahhit olan Remzi Yıldız tarafından temin edilmişti. Remzi Yıldız, 1960 ihtilaline falan katılmış bir kişidir. Evinde toplantılar yapılır. Birkaç kişi ile birlikte dolaşır. Çeşitli olaylara karışır. MHP'nin büyük yürüyüşünde üzerinde oturduğu sandıktan patlamaya hazır bombalar, dinamitler çıkmıştı."

Öğrenciler katilleri valiye bildirmişlerdi

Ali Yurtaslan'ın itirafında anlattığı gibi, 3 Nisan 1978 günü, Emek'te Yüksek Teknik Öğretmen Okuluna giden öğrencilerin silahla taranması sonucu Zafer Boz ölmüştü.

Olayla ilgili olarak 7 Nisan günü Yüksek Teknik Öğretmen Okulu öğrencileri Vali ve Bakanlığa da gönderdikleri bir açıklama yapmışlardı. Yapılan açıklamadaşöyle deniyordu: "Zafer Boz'un ölümü ile sonuçlanan saldırı olayında başı çeken komandolar şunlardır; Hüseyin Yerli, Abdülkadir Üçkardeşler, İsmet Mirzaoğlu, Adnan Küçükvar, Abdülcabbar Uzel, Latif Özer, Yaşar Yavuzdeğer, Alis Esir, Duran Altıparmak, Mehmet Ağırsoy."

Görüldüğü gibi, Ali Yurtaslan'ın adlarını verdiği İsmet Mirzaoğlu ve Adnan Küçükvar'dan, saldırıya uğrayan Yüksek Teknik Öğretmen Okulu öğrencilerinin yaptığı açıklamada da söz edilmektedir.

Ankara-Konya karayolunda trafik kazası: 10 ölü, 28 yaralı

ANKARA (AA)

ANKARA-Konya karayolunda dün sabah saat 06.00 sularında meydana gelen trafik kazasında10 kişi öldü. Kazada ayrıca 7'si ağır olmak üzere 28 kişi de yaralandı. Yaralılar, Acil Trafik ve Numune Hastanelerine kaldırılarak tedavi altına alındılar.

Kaza, karayolunun 97. kilometresinde Kulu ilçesi yakınlarında 31 ED 626 plakalı otobüs ile 63 AS 766 plakalı kamyonun çarpışması sonucu meydana geldi.

Yetkililer, trafik kazasının aşırı sürat nedeniyle meydana geldiğinin sanıldığını, Kulu Cumhuriyet Savcısının kazayla ilgili soruşturmaya başladığını bildirdiler.

İstanbul Gazeteciler Cemiyeti "Basın Şeref Divanı"nı tanımadığını açıkladı

İSTANBUL (AA)

İstanbul'da dün ilk toplantısını yapan "Basın Şeref Divanı" ile ilgili olarak Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Cenkçi'ye bir yazı gönderen İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Burhan Felek kendilerinin bu kuruluşu tanımadıklarını açıkladı.

Ankara Gazeteciler Cemiyeti bünyesinde kurulan "Basın Şeref Divanı"nın dün İstanbul'da yapılan ilk toplantısının açış konuşmasını yapan Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Çenkçi, Türk basınının çeşitli ülkelerin hayal edemedikleri özgürlükleri yıllar önce elde ettiğini, söyledi.

Öte yandan İstanbul Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Burhan Felek, Ankara Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Beyhan Cenkçi'ye gönderdiği yazıda Basın Şeref Divanının çoğunluğunun meslek dışı temsilcilerden kurulu olduğunu belirterek Gazeteciler Cemiyetinin sözkonusu kuruluşu tanımadığını ve İstanbul'da yapılan toplantıya katılmayacaklarını açıkladı.

Ecevit...

(Baştarafı 3. Sayfada)

mutanlığının müdahalesiyle durdurulabilmiştir.

"Ordu ilinde üç sağcı ajanı silahlarıyla birlikte yakalayan polislerin amirlerince nasıl baskı altına alındıkları ve bu ajanları yakalamalarındanötürü en ağır biçimde tehdit edildikleri açıklanmıştır."

Ana muhalefet partisi Genel Başkanı, Demirel'in gazetemizin yayını konusundaki tutumunu da eleştirerek,

"Sağ teröristler hakkında bir gazetede yapılan belgeli kanıtlı açıklamalar üzerine, bir yandan Yüksek Hakimler Kurulu bir yandan Adana Sıkıyönetim Komutanlığı, bu yayınları ihbar sayıp soruşturma açtığı halde, Başbakan 'Bizim elimizde böyle dosya yok' diyerek açık ihbarları bilmezlikten ve duymazlıktan gelmektedir" şeklinde konuştu.

Ecevit, hükümetin FKÖ'nün Türkiye temsilcisine suikast girişimi olayında da yeterince sorumlu davranmadığını belirtti.

Mecliste CHP parlamenterlerinin tümünün hazır bulunduğunu da kaydeden Bülent Ecevit, AP'nin Meclisten kaçarak çalışmasını önlediğini söyledi.

Şeker-İş Genel Başkanlığına Yaşar Doğualp yeniden seçildi

ANKARA (ÖZEL)

TÜRK-İş'e bağlı Şeker-İş Sendikasının Ankara'da dört gündür süren Genel Kurul çalışmaları sona erdi. Genel Başkanlığa yeniden Yaşar Doğualp seçildi.

Sendikanın Genel Başkan Yardımcılığına bu görevi daha önce de sürdüren Sadık Şide, Genel Sekreterliğe de eski Genel Sekreter Hikmet Alçan yeniden seçildiler. Şeker-İş 10. Olağan Genel Kurulunda Polonya'da direnen işçileri destekleme kararı alınmıştı.

KAYIP— Nüfus cüzdanımı kaybettim. Hükümsüzdür.
AHMET YILDIZ

BASINDAN SEÇMELER

Ataöv ve Arcayürek: MHP zor durumda

(Baştarafı 3. Sayfada)

kaçtığını, Eskişehir ve Kütahya'da ülkücüler tarafından nasıl himaye edilip saklandığını kamuoyuna anlattı. Cezaevlerinden sağcı teröristlerin kaçırılması işini organize eden "Hukuk Masası Şefliğinden" tutun da, tabanca edinmesine, para bulunmasınakadar Mayk Hammer romanının ana unsurlarını çizdi.

"Türkiye yıllardır bu canileri "kim ve nasıl' himaye ediyor tartışmasının içinde. Ülkücü derneklerinin MHP tarafından en azından 'manevi himaye" gördüğü konusunda ciddi kuşkular sergilendiği halde, bazı konularda çok duyarlı olan Türkeş, hemen o gün, idama mahkum sağcı teröristin yakalanmasıyla ilgili açıklamadan sonra bir basın toplantısı tertiplemesi gerekmez miydi?

....

"Öyleyse Türkeş, ülkücü derneklerinin MHP'nin himayesinde olduğu konusunda pek çok resmi belgenin yayınlandığı günlerden sonra, hiç değilse ortaya çıkıp idam mahkumu sağcının ülkücülerle içli dışlı olmasının hesabını kamuoyuna vermek zorunda idi.

"Yapmamış, hatta MHP'nin resmi organında idamlık sağcının yakalanması haberini küçülte küçülte adeta gözlerden -tabii sadece kendi kamuoyunda- kaçırmak istemiş gibidir.

"İdamlık sağcı teröristin MHP ile ilgisi vardır, yoktur. Bunu ortaya çıkarmak adaletin işidir. Bu olmasa bile idamlık kişinin 'manevi himaye'ye mazhar olduğu yolundaki yargılar elbetteki zayıflamayacak, güç kazanacaktır. Evet Ecevit'in iddiaları doğruysa, sıkıyönetim mahkemelerinde sağcı teröristlerin hangi siyasal kuruluşla ilintisi olduğuna dair pek çok dosya vardı. Ve bu dosyalar üzerinde adaletin yüksek mercileri ne yapmaktadır, bu da ayrı bir sorudur. Bunu şu nedenle söylüyoruz. İdamlık kişinin ülkücülerden destek, yardım gördüğü, kaçırılmasının bunlarca planlandığı ortaya çıktıktan sonra Ankara Savcısı konunun sıkıyönetim tarafından ortaya çıkarıldığını, o nedenle bu konudaki hukuki işlemin sıkıyönetim tarafından yapılması gerektiğini söylemiştir.

"Belki bu hukukun inceliklerindendir. İyi, ama Yargıtay Başsavcılığının görevi nedir?.. Bu dosyayı bütün ilintileriyle istemesi, incelemesi ve buna göre muamele yapması gerekmemekte midir?

"Doğrular ya da yanlışlar kesinlikle saptanmalıdır."

SEÇİMLERDE MHP'YE OY VERENLER, FAŞİST TERÖRÜ GÖRDÜKÇE ERGEÇ BU PARTİDEN KOPACAKLARDIR

21.8.1980 tarihli Demokrat gazetesindeki "Halkımız faşist terörden tiksiniyor" başlıklı yazısında Türkkaya Ataöv, "Açıklamaların yurt içinde ve dışında gitgide hızlanan dalgalanmalar yapması beklenebilir" diyerek şöyle devam ediyor:

"MHP'yi oyla desteklemiş olan yaklaşık belki de bir milyon seçmenin kaçı 'Aydınlık'ta yayınlanan faşist terör planlarını, Kahramanmaraş'taki uygulamaları onaylar? O oy verenlerin de belki yüzde 99'u dökülen kana, karanlıkta kurşun sıkmaya ve çoluk ve çocuklarla birlikte hunharca kitle katliamı çılgınlığına karşıdır.

....

"Oy veren yurttaşların, bu arada MHP'yi de oyuyla desteklemiş olanların gizlice yönlendirilen olaylardan haberi olmadığı gibi, haberi oldukça uyanmasını, kendi oyuna sahip çıkmasını ve faşist terörden tiksindiğini belirtmesini beklemek hakkımızdır. Bu 'kopuş' ergeç olacaktır. İçinde bulunduğumuz bunalımdan çıkışın bir yolu da budur.

....

"Ülkemizin bugünü ve yarınıyla oynayan faşist terör çeteleri yalnızlığa mahkum edilecek, onların dıştaki destekleyicileri de Türkiyeli seçmenin sağduyusu ve derlenip toparlanışıyla çaresizliğe itilecektir. Ve kuşkusuz hiç bir demokrat, hiç bir devrimci, hiç bir ilerici dirseklerine dek kana batmış olanların çılgınlığına aynı biçimde yanıt verme yolunu seçmez." Halkımız, peşpeşe düşen maskelerden sonra, faşizmin gerçek yüzünü görüyor. Faşizmi vicdanında ve oy sandığında cezalandıracak."

TİYATRO
Tahir Özçelik

TİYATRO KİTAPLARI ÜSTÜNE(4)
"Değişen Tiyatro"

Metin And, Özdemir Nutku, Sevda Şener gibi Cevat Çapan da Türkiye'nin tiyatro bilimi alanında uzmanlaşmış, kendini kabul ettirmiş sayılı ve saygın adlarından biridir. Konuları ele alırken, yararlandığı kaynaklardan derlediği bilgileri toplumsal ve çağdaş ölçekte yakalayıp maddeci dünya görüşünün süzgeçinden geçirdikten sonra geniş kapsamlı bir senteze dönüştürmesini, onun bilim anlayışını temellendirici bir öğe olarak görüyoruz.

Cevat Çapan'ın yapıtlarını okuduğumuz zaman, hepimizin iyi tanıdığımızı sandığımız Batı tiyatrosuna, özellikle Batı tiyatrosunu oluşturan toplumsal yapıya ilişkin yeni gözlemler, yaklaşımlar bulabiliriz. Kısacası, Cevat Çapan gerek arasıra rastladığımız gazete dergi yazılarıyla, gerekse bugüne dek yayımlanmış iki önemli kitabıyla tiyatro olgusunu genelde bir üretim biçimi olarak anlamakta, bu anlayış çerçevesinde değerlendirmeyi ön planda tutmaktadır.

Değişen Tiyatro (İst. Üniv. Edebiyat Fak. yay., İst. 1972), Elizabeth çağından günümüze dek İngiliz tiyatrosunun evrelerini inceleyen akademik bir çalışma ürünü olmasına karşın, bir ülkenin toplumsal yapısının da tarihi olarak, yazan ve düşünen aydın kesimine ilginç bilgiler ve ipuçları sunabiliyor. Oysa, Çapan'ın asıl amacı, İngiliz tiyatrosunda koşuk (nazım) biçiminden düzyazı (nesir) biçimine geçiş sorunu gibi çok sınırlı bir konu üstünde saptamalar yapmakken, böylesine geniş boyutlu bir çalışmaya yönelmiş olmasını da genel kültürümüz bakımından kazanç saymamız doğaldır.

Yukarda "toplumsal yapı" sözünü bir kaç kez yineledik; "Değişen Tiyatro"nun önsözünde şu açıklamayı okuyoruz:

"Toplumsal yapı sözü, ister istemez, mülkiyet ilişkilerini, üretim tarzları ve üretim ilişkileri gibi birtakım teknik ekonomi kavramlarını çağrıştırmaktadır. Şunu hemen belirtelim ki, bu kavramların sanat konularında çoğu zaman tılsımlı bir anahtar gibi kullanılarak birçok kaba genellemelere yol açtığını düşünerek yargılarımızda bu tehlikeyi unutmamaya çalıştık".

Diğer bölümlerden de alıntılar yaparak yapıtın içeriğini örneklendirmeye çalışalım:

"(...) Sanatta biçimsel değişmelerin sanatçıların rasgele seçimlerinin değil, toplumsal yaşantının özündeki değişmelerin kaçınılmaz bir sonucu olduğunu unutmamak gerekir. (...) Onsekizinci yüzyılın başlangıcında, burjuva sınıfı daha önceki üstün sınıfın, yani soylu sınıfın beğenisi ile kendi beğenisi arasında bir uzlaşma yaptığı için Restorasyon döneminin kof duygulu tragedyaları ya evcil tragedyalara ya da melodramlara, töre komedyaları da duygulu komedyalara dönüşmüş, tiyatro da varlığını ancak ondokuzuncu yüzyılda Ibsen, Strindberg ve Shaw gibi burjuva düzenini eleştiren, burjuva ahlakına karşı başkaldıran oyun yazarlarıyla duyurabilmiştir." (Tiyatroda Koşuk ve Düzyazı, s:9).

"Tiyatro, günümüzde de yaygın olan bir görüşe göre, seyirciyle sahne arasında sürekli bir konuşmadır. Tiyatro sanatının temeli bu diyalektik ilişkiye dayanır. Seyirci bir toplumu tümüyle temsil ettiği oranda, tiyatro bir azınlık (bir sınıf) sanatı olmaktan çıkar, ulusal bir sanat olur — bir halk tiyatrosu niteliğini kazanır. İşte İngiltere'de özellikle Elizabeth çağında, tiyatronun bu anlamda bir halk sanatı olduğunu, sadece bir geçiş döneminin gerilimini değil, aynı zamanda toplumsal yaşayışın olanca çeşitliliğini de yansıttığını görürüz." (Geçiş Dönemi, s:26).

"Kapitalizmin İngiltere'de onaltıncı yüzyılın sonuna doğru gösterdiği gelişmenin toplum yaşayışı üzerindeki etkilerini özetleyecek olursak, bunun birbirine karşıt iki yönde gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Bir yandan basımevlerinin bir yandan da halk yığınlarının büyük rağbet gösterdiği tiyatroların ve musiki sanatına karşı toplumun bütün katlarında duyulan yakın ilginin yardımıyla ulusal duyarlık görülmemiş bir bütünlüğe kavuşmuştur. (...) Öbür yanda ise, kapitalizmin gelişmesiyle artan fiyatlar, ticaret hayatındaki yarışma ruhunun yıkıcı etkileri, toplumsal yapıda kesin değişmelere yol açmış, bu bölünme giderek bir sınıf çatışması yoğunluğu içinde 1642'deki iç savaşı hazırlamıştı." (Geçiş Dönemi, s:33).

"Yabancı kaynaklardan beslenen Restorasyon tiyatrosu, sanatı ciddiye almayan, düşünceden, içtenlikten yoksun bir çevrenin vakit geçirmek, ün sağlamak için ilgilendiği bir eğlence aracıydı. Bu yüzden ne köklü bir eleştiri duygusuna, ne de çağın gerçek çatışmalarına yer vardı böyle bir tiyatroda. Restorasyon tiyatrosunun yaldızlı sahnesi cinsel konulardaki aşırı alaycılığın dışında, ancak kralcı düşüncelere özgürlük tanıyordu." (Düzyazı Çağı, s:90).

"Tiyatro sanatının yeni bir gelişme göstermesi için oyun yazarlarının değişen gerçekliği yansıtmaları, değişmenin yükünü taşıyan insanların sorunlarını ele almaları gerekiyordu. Tiyatronun kurtuluşu çağdaş bir görünüş altında geleneksel biçimlerin canlandırılması değil, kendi biçimini nasılsa yaratacak olan toplumsal özü bulmaya bağlıydı." (Çağdaş Tiyatroda Oyun Dili, s:161).

"Sürekli bir devrim içinde bulunan tiyatro, çağdaş bir sanat olarak yaşayabilmek -"dünyaya bir ayna tutabilmek"- için nasıl bir seyirciye yöneleceğini olduğu kadar o seyirciyi nasıl bir dünyaya yönelteceğini de bilmek zorundadır. Bu amacın gerçekleştirilmesinde unutulmaması gereken nokta, Ibsen ve daha sonra gelen gerçekçi oyun yazarlarının Aristoteles'in eyleme öncelik tanıyan tiyatro ilkesine yeni bir anlam kazandırmış olmalarıdır." (Sonuç, s:166).

Bu köşemiz daha fazla alıntı yapmaya elverişli olmadığından, yukardaki parçalarla yetinmek zorundayız. Bununla birlikte, ilk bakışta çok yabancı ve "spesifik" bir konu sanılan İngiliz tiyatrosundaki koşuktan düzyazıya geçiş sorunu, bugün ülkemiz için bile geçerli durumlarda ışık tutucu niteliktedir.

"Değişen Tiyatro"nun en büyük kusuru, kanımızca, üniversite yayınlarından olması. Çünkü, ilk yazımızda da değinmiş olduğumuz gibi, üniversitelerin bastığı yapıtları herhangi bir kitabevinde bulup almak hemen hemen olanaksızdır; ilgili kurumlardan getirtmekse, apayrı bir derttir.

70 yaşındaki Picasso karısıyla

İşçilerin Picassosu

Sanat sayfamızda bir süredir 20. yüzyılın ünlü ressamı Picasso üzerine bir tartışma başlatmış bulunuyoruz. Bu konuda ilk yazı 19 Nisan 1980'de Yaprak Ertür'ün "20. Yüzyılın Modern Sanatına Yön Veren Ressam: Picasso" başlıklı yazısı oldu. 2 Ağustos'ta Mehmet Halim Spatar'ın "Picasso Sosyalist Gerçekçi Bir Sanatçı mıydı?" başlıklı yazısını yayınladık. 9 Ağustosda Picasso'nun Fransız Komünist Partisine neden üye olduğunu anlatan eski bir demecini bastık. Şimdi de Julie İrish'in "The Call" dergisinin 21 Temmuz-4 Ağustos 1980 tarihli sayısında yayınlanan yeni bir incelemesini sunuyoruz.

Julie IRISH

Picasso. Bu adın kendisi bile sanat dehası ile eş anlama gelir olmuştur. Rönesans'tan bu yana hiç bir sanatçı bu denli üne ve başarıya kavuşmamıştır. 8 Nisan 1973'te 91 yaşında ölen, sanatta çığır açan bir yenilikçi, İspanya doğumlu olan Picasso, çoğunlukla modern sanatın babası olarak kabul edilir.

16 Eylül'e kadar, onun 1000 yapıtından oluşan retrospektif sergisini gezmek için New York Modern Sanatlar Müzesi MOMA'nın kapılarından bir milyon, hatta daha fazla insan girecektir. Bütün müze sergiye ayrılmıştır. Picasso'nun bir çocuk olarak geleneksel resimde o kadar erken ortaya çıkan yeteneğinden, "mavi dönem"indeki açlık ve umutsuzluğun unutulmaz gerçeklerine, oradan kübist üslubunun gelişmesine geçilerek güçlü anti-faşist şaheseri "Guernica"sına ve ondan sonraki yaşamının çok biçimli denemelerine doğru oda, oda, kat kat gezilecektir.

MOMA'nın Müdürü ve yaygın olarak şimdiye kadar düzenlenmiş en büyük sanat girişimi olarak değerlendirilen bu olayın arkasındaki itici güç olan William Rubin, "Modern sanatta Picasso'nun yaratmadığı, denemediği, en azından etkilemediği hemen hemen hiç bir şey yoktur" diyor.

Picasso, sanat kariyerine Paris'te devam etmek üzere delikanlılık çağında Barcelona'dan ayrıldı. Tarihte eşsiz bir bitişme noktasında yaratma ve entellektüel arayış alanına çıktı. 19. yüz yılın eski düzeni yıkılıyordu; artık iş göremeyecek duruma geldiği, Birinci Dünya Savaşı dramıyla da ortaya çıkmıştı. Yeni bir düzene biçim verilmekte, eski varsayımlara karşı çıkılmaktaydı.

Einstein, daha önce insanoğlunun anlayışına yol göstericilik eden Newton fiziğinin önermelerini eleştirel olarak soruşturmakla uğraşıyordu. Freud, Viktorya kültürünün iki yüzlülüğünü gözler önüne sermekteydi. Siyaset alanında ise Lenin ve Bolşevikler, toplumdaki sınıf ilişkilerini tersyüz etmek yolunda gerçekten başarılı olacak ilk çabaya doğru yol almaktaydılar.

Picasso, bir sanatçının paletinde hangi renklerin var olması, insan figürünün her zaman nasıl resmedilmesi gerektiğini fiilen kararlaştıracak kadar katı olan bir sanat oligarşisinin karşısına dikildi. Bu kurulu düzene, dadacı (yani, anti-sanat yaratarak var olan sanata isyan edenlerin sanatının) anarşist kavramlarını koyarak değil, insan deneyinin tamlığına yeni yöntemlerle erişmek uğraşıyla meydan okudu ve kazandı.

Picasso'nun adı çoğunlukla soyut sanatla özdeşleşmiştir, oysa gerçek, Picasso'nun yaşamı boyunca hiç bir soyut resim yapmamış olduğudur. Onun tüm yapıtlarında, gerçek dünyadan tanıdığımız bir şeyler vardır. "Analitik kübizm" diye taç giydirilmiş yapıtlarında bile, gizlenmiş durumda da olsa, seyirci bir pipo parçasını, ya da bir insan figürünün ana çizgilerini seçiverir.

Çoğu kez Picasso'nun önce teknik ressam, sonra ressam olduğu söylenmiştir.

Oysa, galiba yüreğinin derininde bir yerlerinde, hepsinden çok bir heykelciydi o. Kendi özel büyük koleksiyonunda, hemen hemen yapmış olduğu bütün heykelleri muhafaza etmişti. Kübizmin yeni resim dilini yaratırken, bunun anahtarının heykelci gözü olduğu farkedilir; iki boyutlu tuvali aşan, sankı uç boyutlu bir nesneymiş gibi boya ile uzayı ve düzlemleri yontar.

Picasso'nun dehası, genellikle, artistik biçimleri yaratışındadır, diye düşünülürse de, onun en büyük yapıtı, güçlü bir toplumsal ve siyasal içerikle biçimi birleştirdiği yapıtı "Guernica"dır. 1937 Paris Dünya Fuarında İspanya Cumhuriyeti pavyonu için yapılmıştı. Resim, küçük Basque kasabası Guernica'nın, Franco faşistlerinin bombalarıyla yerle bir edilişini sergiler. Resmin kendisi, II. Dünya Savaşının dehşetlerini haber verir gibidir. Sanatında yapmak istediği şeyin ne olduğu konusunda çoğu kez susmuş olan Picasso, Amerika'daki İspanyol Göçmenlerine Yardım Kampanyasına Guernica'da "İspanya'yı bir acı ve ölüm deryasına boğmuş bulunan bu askerler kastından duyduğum nefreti açıkça dile getiriyorum" diye yazmıştı.

"Guernica" başyapıtından sonra Picasso yaratıcı dehasını daha da ileri götürebilmeyi başaramadı. Savaşın bittiği yıl Fransa'nın güneyine yerleşti; ailesiyle, kadınlarla, dostlarıyla ve Akdeniz kıyılarının zengin eğlenceleriyle gününü gün etti. Kuşkusuz bütün çağların en verimli sanatçısıydı (kimileri, yaptığı yapıtların sayısını 45.000 kadar tahmin ediyor); 1940'larda ise artık milyoner olmuştu.

Biz nasıl yürüyor, konuşuyorsak, Picasso da öyle resim yapardı. O yüzden de yaptıklarının tümüne bakılırsa bir tutarsızlık göze çarpar; bu MOMA sergisi boyunca gözlemlenebilir. Kimi parçaları düpedüz kötüdür ve sanattan yoksun şeylerdir; Picasso'nun aceleciliğinin, gelgeç isteklerinin ve imzasını attığı her şeyin otomatik olarak bir servet dernek olacağını bilmesinin kurbanıdır. Öldüğü sıralarda serveti yarım milyar doları bulmuştu.

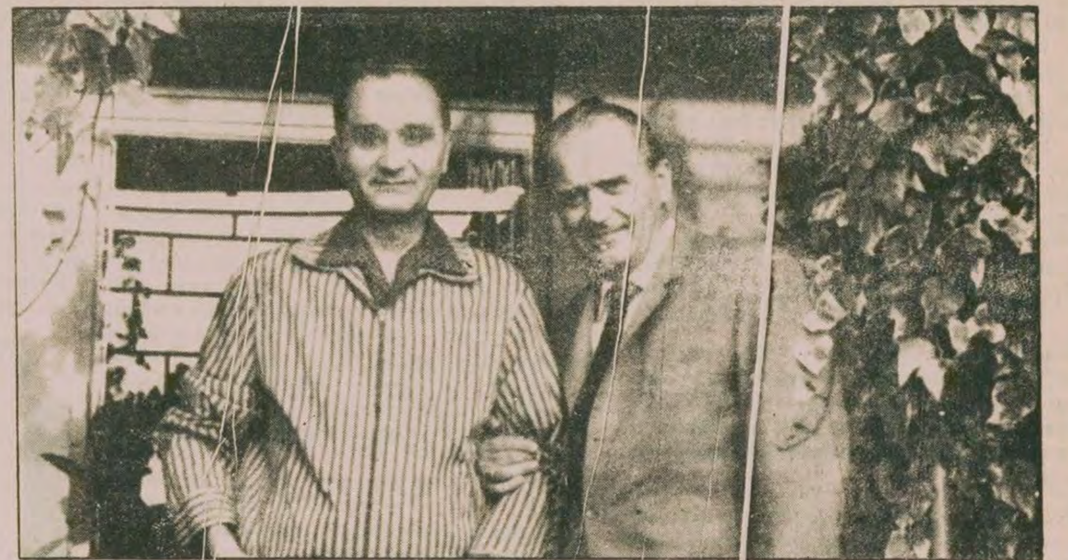
MOMA sergisi, Picasso'nun güçlü ve zayıf yanlarını görmemiz için iyi bir fırsat oluşturur, ama aynı zamanda da onun yapıtlarının gereğinden fazla övülmesine ve göklere çıkarılmasına da vesile oluyor. Picasso'nun üstün yapıtlarına yakından bakan herkes, bunların yüksek sanat değerini kavrayabilirse de, serginin reyonlarında çok sayıda insan daha önemsiz parçaların önünde durmakta, oldukça haklı olarak bir atasözü haline gelmiş olan şu soruyu sormaktadır: Gerçekten sanat mı bu?"

Picasso, bir keresinde şöyle demişti: "Zenginlik beni iğrendiriyor. Yaşamımın bir bölümünde de beni yoksul kıldığı için Tanrıya şükürler olsun." Ne var ki, yaşamının sonlarında, Picasso, dostu Jaime Sabartes'in onun mavi döneminin sanatını doğuran şeyler olarak belirttiği "keder ve acı"yla ilintisini yitirmişti.

MOMA sergisinin ışığında, bu günlerde Picasso üzerine çok şeyler söylenmektedir. Çoğu size onun "tanrıçalarım, ya da parslarım" dediği metreslerini anlatacaklardır. Kimi, solak olduğunu, ya da ölümünden sonra veraset vergisini ödemek için Fransız hükümetine kaç yapıtının bırakıldığına ilişkin bir sürü ıvır zıvır anlatacaktır. Ama, pek azı çıkıp da Pablo Picasso'nun bir komünist olduğundan söz edecektir.

Siyasal eğilimleri bakımından Picasso her zaman ilerici olduğu halde, onun Fransa'nın kurtuluşundan sonra Komünist Partisine katılmasına neden olan şey, anti-faşist mücadele deneyi oldu. Faşizme karşı en kararlı savaşçıların komünistler olduğuna, insanoğlu için en büyük umut ve potansiyelin komünizm davasında yattığına inanmıştı.

Sanat eleştirmenleri, Picasso'nun siyasal görüşlerini, en azından hafife alırlar. Oysa ayrı görülemeyecek şeyler oldukları ortadadır. Kapitalizmin verebileceği -zenginlik, ün, başarı gibi- her şeye sahip olan Picasso, buna karşın, açlık, zulüm ve savaşın gerçeklerine gözlerini kapamamıştı. Açıkça şöyle diyordu: "Ruhsal değerlerle yaşayan ve yapıt veren sanatçıların, insanlığın en üstün değerlerinin tehlikede olduğu bir çatışmaya kayıtsız kalamayacağına, kalmaması gerektiğine her zaman inanmışımdır, gene de inanıyorum."

Adına şiir ödülü konan ozan Ömer Faruk Toprak (solda) geçen yıl 20 Ağustos'ta ölmüştü.

Ö.Faruk Toprak adına konan şiir ödülü M.Altıok ve A.Telli arasında paylaştırıldı

Türk edebiyatının tanınmış ozan ve yazarlarından Ömer Faruk Toprak adına, eşi Fürüzan Toprak tarafından konmuş bulunan "Toprak Şiir Ödülü"nün 1979 yılı sonuçları açıklandı.

Ömer Faruk Toprak'ın birinci ölüm yıldönümü olan dün yapılan açıklamada, Berna Moran, Mehmet Başaran, Fürüzan Toprak, Alpay Kabacalı ve Tekin Sönmez'den oluşan Toprak Şiir Ödülü Seçici Kurulu asil üyelerinin ödüle katılan tüm yapıtlar arasından yönetmelik uyarınca 100 puan üzerinden bir değerlendirme yaptığı bildirildi.

En yüksek ortalamayı eşit olarak alan Metin Altıok'un "KENDİNİN AVCISI" ve Ahmet Telli'nin "HÜZNÜN İSYAN OLUR" adlı şiirleri, 1979 Toprak Şiir Ödülünü paylaştılar. Yazarlara ödüllerinin 10 Ekim 1980 günü Türkiye Yazarlar Sendikasında düzenlenecek bir törenle verileceği bildirildi.

1 IRGATOĞLU ATÇALI KEL MEMET DESTANI
özkan mert

Oyyy
Çamlık
Malğaç
Oyuk
Karlı
Cevizli
dağları
oyyyy.
Gözüne, közüne
kurban olduğum
dağlar.
Üzerinde burcu
burcu
türküler yakılan
dağlar
oyyyyy
oyyyy
oyyy
oyy
oy.

DESEN: RAUF ALAZAN

Bu il Aydın ilidir.
Bu il bizim ilimizdir.
Bizim dağlarımızdır
bu dağlar.
Ve toprağı doğurtan
ve şekil veren
demire
pamuğa
ateşe
biziz.
Küçücük bir kedi
yavrusu gibi
büyüdü ellerimizde
Büyük Menderes
Küçük Menderes
ve Gediz.
Ve türküleri
yakan
yaratan
biziz.
Biz halkız.

Atçalım bir ırgat.
Dedemizin
dedesinin
dedesi,
bir garip
bir yiğit kişi.
Tarih kitaplarında
geçmez adı.
Ne başında saç
ne at
ne avrat.
Daha beşikte iken
başladı dinlemeye
silah seslerini
saman ve barut
kokusunu.

DEVAM EDECEK

Aydınlık

Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
Kuruluş yılı 1921

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

POLONYA 1970

GDANSK GREVCİLERİ GİEREK'İ NASIL TERLETTİ?

(9 saatlik toplantının ses bantları)

İŞÇİLER MERKEZ KOMİTEYE SORUYOR: 3

"Suçlular cezalandırılıyor mu yoksa ödüllendiriliyor mu?"

SGW DELEGESİ: Ben SGW'denim. Merkez Komitesine bir sorum var: Ülkemizde suçluları cezalandırıyor muyuz, ödüllendiriyor muyuz? Biri cevap versin. Biz Polonyalılar Almanları suçlarından ötürü, bize ateş açtıklarından ötürü cezalandırdık. Merkez Komitesi Birinci Sekreteri bana cevap versin Suçlar cezalandırılıyor mu, yoksa ödüllendiriliyor mu?

GIEREK: Beni böyle bir cevap vermeye zorlamayın, cevap vermem.

SGW DELEGESİ: Şimdi de ikinci konu Emeklilik yaşı 60 olmalıdır, 65 değil. İş kategorilerini de gözden geçirmeli, çalışma-kağıtlarında değişiklik yapmalıyız. Sendikaların bütün bunları tamamen gözden geçirmesi gerektiğine inanıyorum. (Seslenmeler) Madeni levha işini alalım. Ya da taşımayı. Ya da depoları... iş zordur buralarda. Bunlar ilk kategoriye konmalı, biz de ikinciye girmeliyiz. On yıl içinde yüzde 10. Beş yıl içinde yüzde 5. On yıldan sonra yüzde 15. Taleplere gelince. Talepleri işçilerle tartışmış bulunuyoruz. Grevi kesip pazartesi işe dönmeyi kabul ediyorlar. Teşekkürler. Yeni Merkez komitesi ile hükümeti selamlarım. İşçiler adına! (Alkış

DZ DELEGESİ: Değerli yurttaşlar, ben Partili değilim ve on yedi yıldır tersanede çalışıyorum. Her nasılsa Grev Komitesindeyim. Edward Gierek yoldaşı dinledim de, inanın bana gözlerim doldu. Gierek yoldaş ülkemizin ekonomik yönden ne kadar çok zor durumda olduğunu vurguladı. Çalıştığım kesim ile birlikte ben de kendisini destekliyor, greve son vermek istiyoruz. Fakat Sekreter yoldaş ile yeni hükümetimize acilen belirtmek isteriz ki, takatimizin sınırına geldik. Çünkü, açıkça, çok az kazanıyoruz. Umarız hükümet elinden geleni yapar da önümüzdeki birkaç ay içinde işçi sınıfının yaşama standardını düzeltir. Bizler zaten iyi işçiyizdir ama bu tür bir şeylerin yapıldığını görürsek daha da iyi çalışabiliriz. Biz birlikten yanayız. Gerçekten! Teşekkür ederim. (Alkış)

BİR DELEGE: Bölümümdeki işçilerin grevi durdurma konusundaki son sözlerini iletmek durumundayım. Gierek yoldaş! Ben eski bir Parti üyesiyim. İstediğim tek şey doğruyu söylemek. Durumu gizlemek de, bölümümü karalamak da istemiyorum. Yanlış anlaşılmak istemem ama, bölüme gittiğimde durum şöyleydi: İstisnasız herkes "Grevi sürdürmek istiyoruz!" dedi. Karar buydu. Uzun, fırtınalı tartışmalardan sonra vardığımız nokta şu oldu: Bölümümüz grevi bir başına yürütemez. Grev konusunda inatçı davranmak istemiyorum. Amacım bu değil. Fakat belirtmek isterim ki bölümdeki işçiler benden önce konuşan kişilere eleştirir gözlerle bakıyor. Çünkü bu kişiler besin zamlarının iptali sorununa biraz fazla kolay yol verdiler. Hem de grev boyunca bir değerli insan teşrif edip de bizi zam kararının haklılığı konusunda iknaya çalışırmamışken. Dahası, bölümümüz biz tersane işçilerinin greve başlamasıyla birlikte başka bölümlerin de ortaya atılmasına yol açtığı inancındadır. Şimdi bu talep karşılanmıyor, bizler işçilerin bize duydukları güvene layık olmuyoruz. Gierek yoldaş, Jaroszewicz yoldaş, (çok ciddi bir tonla) ben doğruyu söylüyorum. Bizim işçiler sözlerinizle ikna olmuş değillerdir. Grevi durduracağız. İkna olduğumuzdan değil, öbürleri vazgeçtiğinden. (Derin bir sessizlik, sonra çoğalan gürültü, bağırmalar).

BALUKA: Tersane ve ülkedeki politik ve ekonomik durum hakkında tam ve doğru haber talep ediyoruz. Yine, bu ayın 11'inde yayımlanan boru fabrikasının vaadine ilişkin raporun düzeltilmesini talep ediyoruz. Baylar arkadaşlar, yoldaşlar, durum oldukça açık. Eğer bu hükümet halktan yana ve demokratik olacaksa... umarım hükümet haber iletiminin büyük önem taşıyan bir öğe, bir alan olduğunun farkındadır. Alman celladı Geobbels'i hatırlayın. Hitlerizmin direğiydi. Ya biz? Bizim devletimiz halkın devleti. Kuvvet bizde! Bu basın, kendi elimizle yaptığımız bu güzel radyo istasyonu, önümdeki mikrofon, televizyon, gazete, basıldığı kağıt, —bunların hiç biri, hiç-bi-ri bize karşı, bizim çıkarlarımıza karşı kullanılmamalıdır! Tersine hayatımızı daha yaşanası kılmalıdır. Haber vermeliler! Bizi biraraya toplamalı, birleştirmeliler! E, ama böyle olduğu yok. Çünkü şimdiye kadar bunlar genellikle çöpkutusuna atıldı. Kullanılmadılar, harcandılar.

İsteklerimizin 25 Ocak 1971'e kadar yerel kitle iletimiyle yayımlanmasını talep ediyoruz. Yoldaşlar, yurttaşlar, meslektaşlar, bu mesele duyurulmalıdır. Biz havadan yapılma değiliz, varız. Ve bu noktada taviz vermeyeceğiz.

Güvenlik kuvvetlerinin grevde görev alan işçilere yönelik tehdit ve tutuklamalardan vazgeçmesini talep ediyoruz. Grev suç değildir, yasalarımızda bunu yasaklayan bir madde yoktur. Altını çizmek istediğim bir nokta var; Biz, hukuka saygı gösterilmelidir diye hep söylemişizdir. Bu yüzden bunun üzerinde durmayacağım.

Sonunda, Gierek yoldaşın, ya da hükümetten herhangi birinin bize cevap vereceğine, umut ve güven veren birkaç söz söyleyeceğine inanıyor ve bunu işçiler adına talep ediyorum. Varılan noktadan herkesin memnun olması ancak böyle sağlanabilir. Teşekkür ederim.

"Ülkedeki politik ve ekonomik durum hakkında tam ve doğru haber talep ediyoruz"

"Zulüm için özür dileriz"

SZLACHCIC (İçişleri Bakanı): Yoldaşlar, gereken bütün önlemler alınacak, her şeye nesnel gözle bakılacaktır. Suçlular hakkındaki işlemlerde rütbe farkı gözetilmeyecektir. Yapılan zulüm için özür diler, şimdi denetimimde olan örgütler yüzünden yok yere cefa çekenlere üzüntülerimi bildiririm. Ayrıca, milis kuvvetlerinin tersaneyi niçin sardığını açıklamak isterim.

Milis sırf şeyden korktuğumuz için kullandık. Sizin... bir grubun şehire inmesinden, bazı sorumsuz unsurların bir felakete yol açmasından korktuğumuz için. Temel sebep buydu Tersaneyi hedef almadık, sadece sizlerin tersaneyi bırakıp şehire girmemizi önlemek istedik. Grev Komitesi ile temas kurulmadığı için bir yanlış anlama oldu. Gierek sizi görmeye geldiğinde, tersaneye derhal bizzat geldim ve doğrudan doğruya sizinle konuştum: yönetimle sizin aranızda diyalog hangi koşullarda kurulabilir onu tartıştık.

Milise karşı pek çok şikayetler olduğunu biliyorum. Bunların çoğu haklı olabilir. Ama bence, haksızları da var. Bu örgütlerle çalışmakta olduğumu söylemek isterim, yoldaşlar. Bunlarda görev alanlar sizin gibi işçi. İşçi evlatları. Dahasını söyleyeyim. Eğer bugün yarın içinizden bu organlara katılmak isteyen çıkarsa, sağlığı iyiyse, aranan öbür koşullara da uygunsa, kapılar açıktır. Bu bir işçi milisidir, bir halk milisidir. Kanunu ve düzeni korumak isteyen herkes burda yer alabilir. Milise girip çalışmak isteyen pek fazla gönüllü çıkmadığını da ekleyeyim. Miliste çalışacak adam bulmakta büyük zorluklar çekiyoruz. Şu anda 5 bin işyeri adam bekliyor. Memlekete, işçi sınıfına ve milise hizmet etmek isteyen herkesi alırız. İsterseniz askere almaya hemen yarın başlayalım: Kim katılmak istiyor? (Kargaşa ve bağırmalar)

Bir şey daha söylemek istiyorum: Milis, hukuk ve düzeni korumak için tüm canilere ve düşmanlara karşı dövüşecektir. Bunun için kurulmuştur. Düzeni ve yönetimi koruyacaktır, işi budur. Bize destek olacağınızı sanıyoruz. Yoldaşlar, arkadaşlar, ben bu desteği sizden rica ediyorum. Teşekkür ederim (Bağırmalar, tek tük alkışlar)

JARUZELSKİ (Savunma Bakanı): İlkin orduyu kullanma sorununu ele alalım. Bu, en üst politik düzeyde kararlaştırılan bir konudur. Bütün ayrıntıları bugün tartışamayabiliriz, ama, bu karar en yüksek politik düzeyde alınmıştır. Şu soru sorulabilir: Bu tür bir karar niçin uygulandı? Yoldaşlar, işçi kardeşler, hükümetler düşüren, yönetime ... baylara, generallere göre "akord" eden bir ordu mu istiyorsunuz, Latin Amerika veya Afrika'daki gibi? Hükümetin —meşru seçimle işbaşında duran bir hükümetin!— kararlarına müdahale eden bir ordu mu istiyorsunuz? Yönetimi silip götürecek bir ordu mu? Hayır. Askerimiz halkın yönetimini savunmak üzere işbaşındadır. O bu savunmayı sizinle omuz omuza yapacaktır. Parti'yi koruyacaktır! İmdi, karar alma düzeyinde, alınan kararın haklı mı olduğu, doğru mu olduğu her zaman çok açık değildir. Bugün biz bunun trajik ve acı sonuçlara gebe bir karar olduğunu görebiliyoruz. Dönüşü olmayan edimlere ve büyük bir tatsızlığa sebep olduğunu görebiliyoruz. Parti elbette...

Askerimiz böyle bir durumda vekarla davrandı. Hatta diyebilirim ki, çok genç insanlardan umulmayacak derecede parlak davrandı. Yalnızca 19-20 yaşındaki askerler değil, genç memurlar da öyle ılımlı ve düşünceli davrandı ki, felaketle bitebilecek gelişmelere meydan vermeyebildi. Öte yandan, kabul edin, Szczecin sokaklarında olup biten her şeyin aynı övgü ve onayı hakettiğini söylenemez. Szczecin sokaklarında, sizin haklı hoşnutsuzluğunuzu alınan bazı kararlardan duyduğunuz öfkeyi kullanan bazı kişiler oldu. Bunlar kötü ve genellikle de canice davrandılar. Binbir güçlükle yapılmış evler gözlerinizin önünde yandı. Dükkanlar gözlerinizin önünde yandı. Yağma yapıldı! İşte bu yüzden, bu çeşit durumlarda, böyle olaylar olurken, anlamaya çalışın, hani bir söz vardır "Kurşunlara yön veren Allah'tır" diye... işte öyle. Bunlar korkunç şeyler! Sonucunu hesaplayamayacağımız, denetlenmesi mümkün olmayan şeyler!

"Grev suç değildir. Güvenlik kuvvetlerinin tehdit ve tutuklamalardan vazgeçmesini istiyoruz"

Parti Komite binası, sıradan ahlak anlayışına bile ters düşen bir şekilde yakıldı. Binaya saldırıp girdiler, ateşe verdiler, donatımı tahribettiler. Siz istememiş olabilirsiniz, ama birileri yaptı. Gerçekler ortada! İçerde 150 asker bulunduğunu bir düşünün; dışarıda daha da çok vardı. Asker, tank, milis... Kanun onlardan yana olduğu, Anayasa onlardan yana olduğu halde kimse ateş açmadı! Siz burada Anayasadan, hukuktan, suçtan sözediyorsunuz; ateş açanlar cezalandırılmalı diyorsunuz. Ateş açan olmadı ki! Ateş açmadılar! Birisi tutup evinize girse, talana başlasa, gerçi silahınız yok ama evinizde ağır bir cisim vardır, hepimizin vardır, ölüp ölmeyeceğine bakmadan kafasına indirirsiniz! Ama asker ateş açmadı. Milis ateş açmadı. İçinizde ihtiyarlar vardır; kır saçlılar görüyorum, bunlar belki de bizimle birlikte savaşmış kişilerdir. Sizler silahın bir asker için ne anlama geldiğini çok iyi bilirsiniz. O silah! Sağolsun askerimiz, Varşova Paktının ikinci büyük ordusuyuz. Kendisiyle gerçekten övünebileceğiniz bir ordumuz var. İyi bir ordu, disiplinli, fedakar. Ama bu olağanüstü donatım ancak çok çalışma karşılığı edinilebiliyor. Bir asker için silahının ne demek olduğunu bilirsiniz. Kutsaldır! Onu bırakmaya, yok etmeye hakkı yoktur! Törende olsun, kışlada olsun, silahını yetkinleştirmek için ter döker, atış kapasitesini korumak için didinir. Ne oluyor? Silahı gözlerinin önünde yanıyor! Tanklar, silahlı arabalar yanıyor! Ne dersiniz, sevgili yoldaşlar? Eğer bu asker, bu memur, bu komutan haklarının —hatta bir noktada görevlerinin— verdiği yetkiyi kullansalar, kıyım olurdu! Modern bir tank ne demektir, bilirsiniz. 20 ya da daha fazla tüfekle donatılmıştır. Bu tüfekler sustuysa bu neyi kanıtlar? Tanklardakilerin suçlu olduğunu mu? Kabahatliler mi? Hayır; gördüklerinden donup kaldılar, o kadar. Donatımın yanısıra, alevler içindeki şehire bakıyor, ülkede korkunç şeylerin, kötü şeylerin cereyan ettiğini hissediyorlardı. Bu duruma yol açan, bu durumun doğmasına sebep olan önceki yönetimin yanlışları yüzünden. Ama böyle bir durum patlak verdiğinde, bu tür sonuçlara gelindiğinde, insanın, gelişmelerin böyle sonuçlara yol açmayacak kadar basit ve kolay cereyan edemeyeceğini görmesi gerekiyor.

"Hepsi dedikodu..."

Orduya fazla maaş ödendiği yolunda söylentiler var. Bu kadarla da kalmıyor ama, değil mi? Ordu ateş açtı ve karşılığında fazla maaş aldı deniyor. Hayır, sevgili yoldaşlar. Ordu fazla ödenti almamıştır. Tekrar ediyorum almamıştır. Ateş açsaydı bile almayacaktı. Ordu bu toprakların keyfini sürüyor değildir. İki yıl önce, iyi hatırlıyorsam, seçim kampanyası sırasında buraya geldiğim zaman, bir işçi tam da bu konuya, ordudaki koşulların ortalamadan iyi olduğu kanısıyla değinmişti. Ben de Szlachcic yoldaşın dediğini diyeceğim: Eğer orduda koşullar bu kadar iyiyse, niye kimse orduda çalışmak istemiyor? Yeterli sayıda memur, asteğmen ve muvazzaf subay yok. Öyle çok eksiğimiz var ki! Hatta adam peşinde koşuyoruz. Lüks içinde yaşamak mı? Hayır, yoldaşlarım. Bizler sizin gibi fazla mesai de almayız. Askerlerimiz talimde nice geceleri açık havada geçirdi. Bir hizmet olarak ne güç olduğunu bilirsiniz. Çok zor bir hizmettir, hele burada, sınırda. O halde bu söylentilerin bizim aramızda işi ne? Bunları başlatanlar sizin için kötülük düşünenlerdir, sizin düşmanınız, size yabancı olanlardır. Onlar bizim birliğimizi bozmak istiyorlar. Polonya Halk Ordusunu işçi sınıfından, kitlelerden koparmak istiyorlar. Ama biz hep birlikte bunun önüne geçeceğiz. Siz de izin vermeyeceksiniz buna, biz de. Biz sizin hizmetindeyiz; her zaman da öyle kalacağız.

Burada, tersanede, grev konusunda farklı düşündükleri için dövülen, kötü davranılan kişiler olduğu yolunda kulağıma dedikodular geldi. Greve karşı çıkanlar fena dövülmüşler, bazıları hastaneye gitmek durumunda kalmış. Kendi adıma ben buna inanıyorum. Ben sizi görüyorum -nasıl davrandığınızı, uygar davranışınızı... Sizi dinledim, tanıdım; bu laflara inanmıyorum. Siz bizim hakkımızda söylenen her şeye inanmak zorunda mısınız?

Sizi bütün gücümle temin ederim ki ordumuz burada, Polonya sınırlarının bu en batıdaki kesiminde kalacak; anlaşma (Gomulka düşmezden hemen önce imzalanan Almanya-Polonya anlaşması) onaylansa da, onaylanmasa da. Ama bir de Baltık var -açık bir sınır! Tam şu anda, biz burada konuşurken, Batı Alman gemileri ufkun ötesinde devriye geziyor. Casus ve keşif gemileri. Adlarını bile biliyoruz! Baltık üstünde Bundeswehr uçağı gece gündüz uçmakta. Biz burada kalmalıyız, korktukları tek şey bizim kuvvetimiz. Eğer bu anlaşmaya, bu görüşmelere güvenebiliyorsak, bu sırf işçilerin zahmetiyle, sosyalizm sayesinde ülkemizin güçlenmiş olmasındandır.

Gierek cevap veriyor

GİEREK: Yoldaşlar söyleyip duruyor: 14 yıllık makam süresi fazla uzun değil mi? Makam süresinin kısıtlanması gerekmez mi? Kendi adıma, yoldaşlar, Merkez Komitesi Birinci Sekreterliğine aday gösterilmemi onaylamadan önce, bir türlü karar veremedim; pek çok saklı kayıtlarım vardı, anlarsınız, karar veremiyordum. Sırf memleketimizin üstünde dolaşan felaketi gördüğüm için karara uydum. Fakat daha o zaman kendi kendime dedim ki -en yakın arkadaşlarım da bilirler- işleri öyle bir ayarlamalı ki "Kral ömür boyu kral" olmasın. Yani, ömürlük seçilmesin. Çünkü, biliyorsunuz, Birinci Sekreter ya makamında ölür, ya da alınıp indirilir. Böyle olmasın diye. Bu yılın sonlarına doğru yeni bir Merkez Komitesi seçmek üzere olağanüstü parti kongresi toplamayı hedefliyoruz. Bütün bu sorunları kongrede ele alacağım. Eğer Merkez Komitesi benim dümende kalmamı gerekli görürse, o zaman bu sürenin çok uzun olmaması için elimden geleni yapacağım. Hem sağlık durumumun bozukluğu, hem de başka sebeplerden. Her neyse, bekleyip görelim. Bu yolda ilk adım atan ben olacağım, bundan tamamen emin olabilirsiniz. Bu konuyu burada bırakalım, yoldaşlar. İlerde tartışılacaktır. (Alkış)

Geçen dönem boyunca, işler genellikle şöyle oluyordu: Kadro toplantıları olurdu, değil mi, iki üç kişilik bir grup halinde. Ve bu grup başlarında Gomulka yoldaş olmak üzere diyelim ki olağanüstü durum kararı alındı. Ve yoldaşlar bu kararı gazetelerden öğreniyorlardı! Gazetelerden! Daha somut konuşayım, Gomulka yoldaşın bu az bulunur otokratizmi sürüp giderken, hükümetin kararlarından pek çoğu Gomulka'nın bürosunda alınırdı. Yöneten O idi; hükümet, alınan kararları gazeteden öğreniyordu! Kabul edersiniz, bunlardan söz etmek bile utanç verici. Sözünü etmek bile utanç verici! Gelgelelim, durum buydu.

Sorabilirsiniz: Evet, ama ya Politik Büro? Yoldaşlar, Büro'nun söyleyebileceği pek fazla bir şey yoktu. Hiç değilse Büro üyelerinin bir kısmının. Bir şey dedikleri anda, ya tecrit ediliyorlardı, ya da zor durumlara düşürülüyorlardı. Kendi hakkımda konuşmak istemiyorum, insanın kendi hakkında konuşması doğru değil, yoldaşlar. Ama yine de eğer bir insan... neyse, şahsen ben bazı sorunlarda çok kararlı görüşlere sahibim. Bunun da ötesinde, belli konularda konuştum. Açık açık! Merkez Komitesi Plenumunda belli noktalara değindim -ağzımla değil, konuşmaları yazan elimle. Evet!-, değindim ama, bunun nereye vardığını da herkes gördü. Hani bir söz vardır: Söylemek başka, eylemek başkadır. Bunu anlatışım, kimin hangi düzeyde ne kadar suçlu olduğunun layıkıyla değerlendirilebilmesi için.

Fiyat artışları sorununu alın, sözgelimi. Karşıydım, yoldaşlar! Karşı! (Salonda ses: Neye?) Karşıydım! Söyledim, yoldaşlar, açıkça! Herkese söyledim! Şimdi bana ne yapmam gerektiğini soracaksınız. Ne yapmalıydım! Merkez Komitesi Plenumunda, 6. Plenumda, Komite üyesi arkadaşlar hatırlayacaktır, dedikleri gibi bütün doğru konumlarda ben vardım. Gomulka madencilerin yemeğindeydi. Orada onu sıkıştırdım ve ona zam kararının tehlikeli olduğunu, grevler olacağını, olaylara sebep olacağımızı söyledim. Ona söylediklerim bunlardı. Cevap şuydu: "Evet, ama sen nasıl bir sonuç öneriyorsun?" Aldığım cevap bundan ibaretti! Bu koşullar altında, yoldaşlar yapabileceğim bir şey yine vardı: Politik Büroda veya Merkez Komitesi Plenumunda açık açık müdahale etmek. "Yoldaşlar, bu koşullar altında Politik Büro üyesi olarak kalamam" diyerek Büro'dan istifa etmek. Edebilirdim. Hatta niye istifa etmeyeyim ki, diye düşündüm bile. Yoldaşlar bana açıkladılar, arkadaşlarım açıkladılar, dediler ki: "İstifa etme, yoksa eğer bir olay çıkarsa, senin üstüne yıkarlar. Olaya sebep olan oydu derler."

Yoldaşlar, olan biten hakkında çok şey söylenebilir. Benim için konuşmak zor, çünkü kimse benim başkasını karalayıp kendimi aklamak istediğimi düşünsün istememem Ben de melek değilim. Melek değilim. Anlarsınız, ben de eğer bazı sorunları sonraki bilgilerimle görebilseydim, bazı durumlarda... (bantta kesiklik) Zaman zaman Gomulka'ya gidip daha fazla kahve ve kakao ithaline karşı oluşunu kınamışızdır. Şöyle cevap vermiştir: "Kararımı beğenmiyorsunuz ha? Çukulata ve kahve küçük-burjuva alışkanlıklarıdır." İşte bu türden peri masalları. Gerçekten, bazı şeylerin sözünü etmek bile utanç verici oluyor. Hele hele biz komünistler için bütün o masalları dinlemek çok utanç vericiydi. Gomulka gibi insanların yüz yılda bir dünyaya geldiği söylenirdi. Ya da Gomulka'nın çağın yüz yıl ilerisinde olduğu, anlaşılmadığı, ama -anlaşılmasa bile- fikirlerinin her zaman doğru olduğu falan ... Bu tür saçmalıklar, aptallıklar yapılırdı. Ama bazı insanlar üstünde etkisi oluyordu. Bunlara içten inananlar vardı. Bir kere, işgal sırasında, -ilk yıllarında olduğu gibi, sonra da- Gomulka bu memleket için bir şeyler yapmıştı. 1956'dan sonra bile.. (işitilmiyor) Sanırım 8. Merkez Komitesi Plenumunda kapsamlı bir "ev-temizliği" yapacağız. Ne kadar başarılı olacağını göreceğiz. Sanırım, memleketimizin kıyısından geçtiğimiz bir trajediye daha ilerde sahne olmaması için, o temizlemenin, ihtiyacını dile getirdiğimiz buradakinden daha kapsamlı olması gerektiğine ikna olmuş durumda buradan ayrılacağız. Ev-temizliğinin elimizden geldiğince kapsamlı olacağı konusunda size söz veririm. Şimdilik, artık işe koyulmalıyız.

Söylediğimiz gibi, çalışmamıza engel olmayın ve düşmanlarımıza yardım etmeyin. Bu olanların bir karşı-devrim olduğunu ve dolayısıyla ateş açmanın doğruluğunu ileri sürmek isteyenlere yardım etmeyin.

Ve nihayet, bana gösterdiğiniz güven için size teşekkür etmek isterim. Teşekkür ederim, yoldaşlar. (Uzun alkışlar, patırtı, herkes aynı anda konuşur)

Saygı duruşu

BALUKA: Işçi yoldaşlar! Grev bitmiştir. Koruma yerlerini terkedin! Yüksek tonda, heyecanlı bir ses duyulur)

BİR İŞÇİ: Ayrılmayın! Bir şey daha söylemek istiyorum. Artık aramızda bulunmayanlarla ilgili. Gierek yoldaş kederimizi paylaşır mı bilmiyorum. Bu grevin sonunda, şu anda bir dakikalık bir saygı duruşu ile kendilerini analım.

GIEREK: Aynı fikirdeyim.

İŞÇİ: Hazır ben konuşurken, şu andan başlayarak burada bulunan herkesi bir dakikalık saygı duruşuna çağırıyorum. Yine tersanede bulunan herkesi, artık bizle olmayanların anısına bir dakika sessiz kalmaya çağırıyorum. (Sessizlik)

(BİTTİ)

İçişleri Bakanı cevap veriyor: "Yapılan zulüm için özür diler, denetimimde olan örgütler yüzünden yok yere cefa çekenlere üzüntülerimi bildiririm"

Televizyonda Bugün

19.00 HABERLER

19.10 HEIDI

Dizinin bugün yayınlanacak olan 18. bölümünde, Betty Teyze Heidi'yi Frankfurt'ta çalıştığı eve götürmek ister. Büyükbaba bu işe razı olmaz. Teyze Heidi'yi ikna eder ve götürür.

19.35 SAZ ESERLERİ

Programda, Şataraban peşrev ve Şataraban saz semaisi yayınlanacak.

19.40 İNANÇ DÜNYASI

Asaf Demirbaş'ın hazırladığı bu programda Kur'an-ı Kerim Bakara suresi, 270-274 ayetlerini Hafız Mustafa Göl okuyacak.

20.30 HABERLER

21.20 TIP DOSYASI

21.40 TÜRK HAFİF MÜZİĞİ

Tarıju Okan ekrana gelecek.

22.30 HABERLER

23.30 TV'DE SİNEMA

Çaykovski

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

21.20 Tıp Dosyası

Doğum kontrolüne çare

Bilgi verici yönüyle diğer hastane dizilerinden daha fazla ilgi toplayan Tıp Dosyası'nın bugünkü bölümünde doğum kontrolü konusunda hastanede yine çetin bir mücadele sürer. Doğum doktorlarından Demple doğum kontrolü için kadınların tüplerinin bağlanması fikrindedir. Ancak Nat bu görüşe kesinlikle karşıdır. Tartışmalar sonuç vermez, Demple'nin ısrar etmesi üzerine sinirlerine hakim olamayan Nat, istifasını vererek hastaneden ayrılır.

22.40 TELE SİNEMA

Çaykovsky

Yönetmen: İgor Talankin
Oynayanlar: Innokenti Smoktunovsky, Antonina Shuranova, Evgelini Leonov, Maya Plisetskaya.
Yapım yılı: 1971

Ünlü Rus bestecisi Çaykovski'nin yaşam öyküsü iki kez filme çekildi. Bu gece gösterilecek olan Sovyet yapımı film konser niteliği taşıyor. Rusya'dan güzel manzaraların bol bol gösterildiği film son derece ağır bir tempoda gelişiyor. Sanatsal yanından pek bahsedilmese de bir biyografi filmi diyebiliriz.

Richard Chamberlain'in başrolde oynadığı diğer Çaykovski filmini izleyenler, iki film arasındaki tempo farkını hemen filmin başında hissedecekler. Birinde ne derece hızlı, akıcı ve çarpıcı bir anlatım varsa, diğeri o kadar bundan yoksun. Her iki filmin ortak özelliği ise bestelerinin ünlü senfoni ustasının duygu ve düşüncelerini yansıttığını vurgulamalarına karşın birinin ruhsal bozukluklarını abartarak diğerinin alabildiğine donuklaştırarak Çaykovski'yi gerçek kişiliğinden uzaklaştırması.

Yine de film, Çaykoski'yi dinlemek için izlenebilir.

KONUSU

Piyotr İlyiç Çaykovski, varlıklı bir ailenin oğludur. Müzik büyük tutkusudur. Böyle bir fikri olmamasına karşın çevrenin zorlamasıyla hayranı olan bir kızla evlenir. Mutlu olamaz ve intihara teşebbüs eder. Sürekli bunalım geçirmektedir. Bu arada kendisi gibi müziğe tutkun ve bestecilere yardımcı olmayan çalışan zengin Madam Von Meck, Çaykovski'ye maddi yönden yardım etmektedir. Çaykovski bu kendisini tanımadığı zengin ve soylu kadını görmek ister, fakat bir türlü buluşamazlar.

Radyoda neler var?

TRT–1

Saat 15.40'ta "Bahçe Biziz Gül Bizdedir" adlı programda sevilen türküleri dinleyebilirsiniz.

TRT–2

Saat 11.30'da "Teknoloji ve Bilim Dünyasından" adlı program yayınlanıyor. Hazırlayanlar: Solmaz Serdaroğlu, Servet Serdaroğlu

TRT–3

Saat 13.00'den 14.30'a kadar bir buçuk saatlik "Konser Saati" programında Strauss, Stravinsky, Tarcan, Usmanbaş'dan seçmeler yayınlanacak.